

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

Praha 2016

Bc. Eva Zahornadská

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav Etnologie

Oddělení kulturologie

Bc. Eva Zahornadská

Subkultura hipsterů v Česku

Hipster Subculture in Czech Republic

Praha 2016

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D**

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval(a) samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 9. května 2016

.....

Abstrakt

Předmětem bakalářské práce *Subkultura hipsterů v Česku* je zmapování současné městské kultury. První část práce definuje pojem subkultura a zabývá se zejména postmoderními přístupy k fenoménu. Druhá, stěžejní, část hledá kořeny subkultury hipsterů a časově ji vymezuje a následně popisuje hipstera na základě jednotlivých témat spojených s identifikací subkultur (věk a pohlaví, vzhled, hudební vkus, vzdělání, povolání a ekonomická situace, zájmy, bydliště, životní postoje a přesvědčení a subkulturní identita). Subkultura hipsterů je dále konfrontována s negativní i pozitivní kritikou v masové společnosti. Teoretická část práce využívá odbornou literaturu zabývající se danou problematikou, ale také zápisy z panelových diskusí, výsledky průzkumu americké společnosti nebo články a eseje publicistického stylu. Třetí část, tedy výzkum provedený technikou polostrukturovaných rozhovorů, má potvrdit a specifikovat data získaná z předešlé kapitoly a zároveň zasadit subkulturu hipsterů do českého prostředí. Cílem práce je vytvoření definice hipstera a odpověď na výzkumné otázky.

Klíčová slova

hipster

subkultura

kontrakultura

mainstream

masová společnost

skupina

Abstract

The subject of the thesis *Hipster Subculture in Czech Republic* is to chart contemporary urban culture. The first part defines the subculture concept itself and handles especially the postmodern approaches. The second, core, part prospects origins of the hipster subculture and defines its era. It subsequently describes a hipster based on various topics associated with the subculture identification (age and gender, appearance, taste in music, education, profession and economical situation, interests, residency, life attitudes and stances and subcultural identity). Hipster subculture confrontation with both negative and positive criticism in mass society follows in this study. The theoretical part of the report is based not only on the previous expert study in the field but also panel discussions, American society survey results as well as journalistic style essays. Finally, the third part, containing semi-structured interview research, should validate and specify the data gained from previous chapters and also fit the hipster subculture into the Czech environment. The thesis aims to construct the definition of a hipster and answer the introduced research topics.

Keywords

hipster

subculture

contraculture

mainstram

mass society

group

OBSAH

1. ÚVOD.....	6
1. 1. VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	7
2. SUBKULTURA.....	8
2.1. KONTRAKULTURA.....	15
2.2. SCÉNA.....	15
2.3. Hnutí.....	16
3. SUBKULTURA HIPSTERŮ.....	17
3.1. PŮVODNÍ HIPSTEŘI.....	17
3.2. SOUČASNÍ HIPSTEŘI.....	19
3.2.1. Časové vymezení subkultury hipsterů.....	20
3.2.2. Věk a pohlaví hipsterů.....	22
3.2.3. Vzhled hipsterů.....	22
3.2.4. Hudební vkus hipsterů.....	26
3.2.5. Vzdělání, povolání a ekonomická situace hipsterů.....	28
3.2.6. Zájmy a volný čas hipsterů.....	30
3.2.7. Bydliště hipsterů.....	32
3.2.8. Životní postoje a přesvědčení hipsterů.....	34
3.2.9. Subkulturní identita.....	36
3.3. KRITIKA HIPSTERŮ.....	38
3.3.1. Negativní kritika.....	38
3.3.2. Pozitivní kritika.....	42
3.4. VÝZKUM.....	44
3.4.1. Volba techniky výzkumu, výběr vzorku a sběr dat.....	44
3.4.2. Výsledky výzkumu.....	45
4. ZÁVĚR.....	50
4.1. DEFINICE HIPSTERA.....	50
4.2. ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	53
POUŽITÁ LITERATURA.....	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	62
PŘÍLOHY.....	63

1. ÚVOD

Předmětem práce je fenomén subkultury hipsterů. V poslední dekádě se s pojmem „hipster“ setkáváme častěji a častěji, mnohdy však není jasné, co si pod ním přesně představit. O to složitější je jeho definice. Hipsteři ovládli veřejný prostor i média, marketing, módu, životní styl, kulturní scénu, design, nebo i způsob stravování. Kdo ale tyto „šedé eminence“ jsou? Odkud se vzaly? Jak je poznáme? Nepatříme sami do této subkultury?

Následující stránky by měly na otázky částečně odpovědět, zároveň ale mnoho dalších položit, protože daná subkultura se z běžného pojetí subkultur trochu vymyká. Práce nabízí kontextualizaci a několik definicí pojmu subkultura a následně sumarizaci různých pohledů na hipstery během posledních patnácti let, které pochází především ze Spojených států amerických, jakožto z kolébky moderního hipsterství. Neopomíjí ani kritické pohledy na subkulturu a přináší výsledky odborné panelové diskuse nebo průzkumu, které se komunitou hipsterů zabývaly. Českou subkulturu hipsterů reprezentuje kapitola z publikace *Kmeny*, její televizní zpracování a několik rozhovorů s příslušníky subkultury, které vznikly kvůli bakalářské práci.

Cílem práce je vytvoření modelu „typického hipстера“ a definice subkultury hipsterů, vymezení této skupiny vůči mainstreamové kultuře i jiným subkulturám a zhodnotit, zda se o subkulturu skutečně jedná.

Ač by se mohlo zdát, že se práce dostatečně nezabývá subkulturou hipsterů v České republice, není tomu tak. Hipsteři jsou silně navázáni na internet a sociální sítě, které vlastně stírají mezinárodní hranice. Jejich styl je globální a rozdíly mezi americkým, berlínským nebo pražským hipsterem se zdají být minimální.

Text se člení na tři základní části: první kapitola se zabývá pojmem subkultura, protože je nezbytné ho definovat pro další práci. Druhá kapitola je stěžejní částí bakalářské práce

a snaží se prostřednictvím dostupné literatury na odborné i méně odborné úrovni (autory jsou sami hipsteři, novináři apod.) o detailní popis hipstera. Má poskytnout teoretické podklady pro definici dané subkultury. Poslední část tvoří výzkum, který byl proveden formou rozhovorů s příslušníky české subkultury hipsterů. Funkcí šetření je verifikovat informace získané v předešlé kapitole a zároveň silněji zasadit subkulturu do českého prostředí. Tyto tři kapitoly nabídnou podklady pro odpovědi na výzkumné otázky.

1. 1. Výzkumné otázky

Jak se subkultura liší od předchozích subkultur?

Jde opravdu o subkulturu?

Co definuje hipstera?

Jak zasahuje hipsterství do veřejného prostoru a jak je přijímáno masovou společností?

Často se může zdát charakteristika hipstera jako recese nebo vtip. Avšak prakticky všechny popisy zásadních znaků příslušníka této subkultury se překrývají, není je tedy nutno brát jako zesměšňování hipsterů, naopak jako fakt. Zároveň se o hipsterech více než kdekoli jinde můžeme dozvědět na internetu: specializovaných webech, na internetových diskuzích, skupinách nebo i odborných člancích nebo periodikách, které sice vychází i v tištěné formě, většinu čtenářů ale získávají díky digitálním verzím.

2. SUBKULTURA

Pokud máme pracovat s pojmem subkultura hipsterů, je nutno nejdříve definovat subkulturu a ukotvit ji do stručného historického a společenského vývoje a také kontextualizovat v základních přístupech.

Sociologie subkultur bylo jedno z hlavních polí bádání chicagské sociologické školy, která se zabývala především okrajovými a vyloučenými skupinami společnosti, například tuláky nebo mládežnickými gangy.¹ Stejně patřil výzkum subkultur mezi základní kameny kulturních studií birminghamské školy, která se zaměřovala na příslušníky subkultur skinheads, hippies, rastafariánů nebo punk.²

Subkultura je podkategorií kultury, latinská předpona *sub* znamená *pod*, subkultura je tedy svébytná, odlišná kultura od kultury dominantní. Subkultury tvoří skupiny lidí, kteří sdílejí zvláštní hodnoty a normy, v nichž se rozcházejí s dominantní nebo mainstreamovou společností.³

Ač každý sociální vědec, jehož bádání se subkultury jen trochu dotklo, si vytváří vlastní definici daného pojmu, domnívám se, že všeobjímající a zcela vystihující definice je snad nemožná – nelze totiž obsáhnout znaky všech subkultur, ale přesto se několika vymezení dotkneme.

Jeden z prvních a nejvýznamnějších sociologů zabývajících se sociální strukturou, Talcott Parsons, definuje subkultury jako výraz deviantního a nenormativního chování. Subkultury začlenil do své makroteorie sociálního systému, kde je popisuje jako negativní aspekty společnosti. Je však nutné se smířit s faktem, že ve společnosti existují, i když s jejich názory, chováním a bytím celkově nesouhlasíme. Členové subkultur se chovají

1 SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. s. 58.

2 KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon, 2012. s. 13.

3 SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. s. 31.

jako každý jiný – touží po přijetí a uznání, avšak nikoli v rámci většinové společnosti, nýbrž v rámci své subkulturní skupiny. Subkulturu popisuje jako mikrosystém s vlastními normami a hodnotami, který prakticky naplňuje univerzální potřeby řádu a systému. Forma akce v rámci subkultur je sociální, obsah ale, vzhledem k většinové společnosti, antisociální.⁴

Vůči takovému kritickému postoji se postavili pozdější marxisté, kteří ve svých romantických přístupech subkultury vyzdvihovali jako heroické formace oponující společenské hegemonii. Tento postoj ilustrovali na subkulturách punk, mods nebo například skinheads, které pramení v dělnické třídě. Jde tedy „o kulturní vyjádření utlačované skupiny obyvatel“⁵, které se bez kontextu může zdát užitečné.

Kulturní studia birminghamské školy se zabývala hegemonií u určitých skupin obyvatel, vlivem médií na subkultury mládeže a i zde se objevuje silná spojitost mezi subkulturami a sociálními třídami: subkultury jsou symbolickým důsledkem strukturálních problémů tříd. Kulturalisté se také ve spojení s novými subkulturami a styly celkem zevrubně zabývali fenoménem brilokáže (přeskupení a nové spojení), čímž se dá říci, že anticipovali postsubkulturní teorie.⁶

V 90. letech společně s kulturou rave či techno přichází změna postoje subkultur vůči většinové kultuře. Subkulturu už totiž nedefinuje odpor k mase, spíše jakási ignorance vůči nepřislušníkům vlastní subkultury.⁷

Od 90. let 20. století je západní společnost definována mícháním mnoha stylů a diverzifikací. Hojně se tedy objevuje kritika tradičního studia subkultur ať už z důvodu, že pojem subkultura využívá předpony *sub*, což poukazuje na něco „nízké“, označuje nejednotně cokoli týkající se mladých, stylu a hudby⁸ či se užívá v mnoha významech,

4 KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon, 2012. s. 19.

5 Tamtéž.

6 SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. s. 75-77.

7 SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. s. 258.

8 BENNETT, Andy; KAHN-HARRIS, Keith. *After Subculture: Critical Studies in Contemporary Youth Culture*. London: Palgrave Macmillan, 2004.

a tak není jednoznačný⁹. Ve vědeckých kruzích se i proto ustupuje od zaběhnutého pojmu a *subkulturu* v různých přístupech nahrazuje *postsubkultura*, *scéna*, *životní styl*, *neotribes*, *kmeny*, *okrajové kultury* či *komunity založené na vkusu*.¹⁰

Zároveň se objevují hlasy, které rozdělení na jakékoliv skupiny společnosti odmítají – do přístupů k subkulturám se totiž vždy promítají hodnoty, které jim výzkumníci na základě generalizace přisuzují. Pohledy na subkultury a definice subkultur plošně ovlivňují určité subkultury, které jsou právě zkoumány. Definice subkultury po válce bude pravděpodobně jiná než ta, která bude vytvořena na přelomu tisíciletí o nějaké aktuální skupině. Můžeme zde mluvit o tzv. výzkumech pro výzkum. Na druhou stranu se ale domnívám, že tyto úvahy se přelévají ze sociologických do filozofických přístupů. A to je pro popis společnosti, který většinou stojí na kvantitativních datech, nežádoucí.

Na druhou stranu je některými společenskovědními teoriemi kategorie subkultury považována spíše za fenomén na lidové úrovni, mluví se o desociologizaci pojmu, protože se stále více používá v každodenním životě a vymanila se z čistě teoretického konceptu. V současnosti se na vytváření a podpoře subkultur podílejí především média a také sami příslušníci různých životních stylů. I toto rozšíření pojmu do běžné mluvy a na úroveň každodenního života přispívá, že je subkultura stále živou entitou, asociuje nekonformitu, progresivitu a alternativitu a příslušnost v ní je atraktivní zejména pro mladé lidi.

S tím souvisí měnící se pohled na subkultury. Smýšlení dospívajících a mladých prochází na konci milénia změnou: nad skupinovými hodnotami a politickými názory nebo utopií stojí individuální uspokojení a potěšení. Mohlo by se zdát, že subkultury mají „odzvoněno“, opak je ale pravdou.

Podstatu subkultur nyní vystihuje neformálnost, spojení jednotlivých členů je založeno jen na dočasnosti vázané na vkus, životní styl a společnou spotřebu sdílenou participanty ve skupině. Členové nových subkultur se snaží najít vlastní skupinu, ve které by se cítili co nejlépe. Tento neotribalismus se vyznačuje družností, kolektivním nadšením,

9 JENKS, Chris. *Subculture: The Fragmentation of the Social*. London: SAGE, 2005.

10 SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. s. 31-77.

sdílenými pocity a tělesnými zkušenostmi.¹¹

Muggleton definuje subkultury v postmodernismu jako styl uznávaný kvůli vzhledu, nikoliv kvůli skrytým významům. Díky médiím se můžeme setkat s řadou stylů a vybírat je. Dále dochází k míšení stylů a stylovým „revivalům“. Autenticita pozbývá významu, protože média a internet zaručují, že nelze najít originál a čistou inovaci ve stylech. Komodifikace a komercializace vystihují subkultury současnosti, všechny se okamžitě stávají terčem marketingu velkých i nově vznikajících značek. Běžné je mezi subkulturami migrovat a přesouvat se ze stylu do stylu. Trendem je hra se styly a koexistence mnoha stylů zároveň. Přednost před kolektivismem dostává individualismus, heterogenita před konformitou a karneval před zájmem o politiku. Sám autor však upozorňuje, že takto je charakterizován ideální případ, a dosud (tedy do roku 2000, kdy byla kniha publikována) tento popis žádný výzkum stoprocentně nepotvrdil.¹²

Zajímavý hlas tvoří také kritiky, které upozorňují na fakt, že výzkumy subkultur jsou silně maskulinní, ženy jsou jako příslušnice opomíjeny. Pravdou je, že jsou obrazy subkultur skutečně prezentovány skrze muže, na druhou stranu do subkulturních stylů dívky vstupují méně.¹³ To je způsobeno různými aspekty, ale můžeme se domnívat, že ženy inklinují k vyšší konformitě, věnují více času rodině a domácnosti, takže na „plnohodnotnou“ příslušnost k subkultuře jim nezbývá čas, nebo jsou více ovlivňovány trendy vycházející z mainstreamové kultury.

Od spekulací a jistě podnětné kritiky ale zpět k sociologickým datům. Dick Hebdidge patří nejspíše k nejznámějším osobnostem zabývajícím se subkulturami. Jeho studium

11 KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon, 2012. s. 25.

12 MUGGLETON, David. *Inside Subculture: The Postmodern Meaning of Style*. London: Bloomsbury Academic, 2000.

13 KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon, 2012. s. 22.

zatím vyvrcholilo publikací *Subculture: The Meaning of Style*, kde příslušníky subkultur určuje styl. Subkultury definuje jako formy odporu, ve kterých se zažité protiklady a nesouhlas s vládnoucí ideologií nepřímo vyjadřují stylem, jenž symbolicky narušuje sociální řád.

Přináší nový pohled na „přelévání“ subkultur. Nejen mezi státy či kontinenty, ale také mezi rasami. Tento fenomén ilustruje na afroamerických hudebních subkulturách, jejichž styl přebírá britská bílá mládež.

Subkultura rekontextualizuje artefakty, věcem tedy dává nové funkce (například spínací špendlík či zip jako ozdoba a módní doplněk v punku). Subkulturní styl musí být soudružný jako smysluplný celek, člen subkultury musí jednotlivé artefakty chápat a dokázat si vysvětlit, proč do subkultury patří, i když jde o novinky a nikdy dříve je neviděl.¹⁴

Subkulturní styl stojí na hudbě, oblečení, rituálech, slangu, soustředí se kolem určitých aktivit, hodnot, používání materiálních artefaktů a klíčových způsobů setkávání jako jsou víkendové akce, večery venku ve městě, diskotéky, sobotní zápasy a podobně. Smysl stylu spočívá v komunikaci odlišnosti a skupinové identity. Většinou se příslušníci subkultur chtějí odlišit od rodičů, masové společnosti a dosáhnout autonomie. Snaží se toho dosáhnout skrze subkulturní reakce skupiny obyvatel na společenské problémy.

Avšak subkultura není cestou pro získání lepšího statusu, vymanění se třídnímu zařazení, ani vyrovnání se s ním. Zároveň neřeší horší výchozí pozici příslušníků subkultur nebo kontrakultur, jako je například získání vyššího vzdělání, zaměstnanosti nebo vyšších mezd.¹⁵ Subkultury jsou spíše formou útěku z nějaké neutěšené situace nebo nespokojenosti s hodnotami či způsobem života většinové kultury.

Reálně se vymezení subkultur blíží pojmem komunita nebo skupina, což můžeme najít

14 HEBDIDGE, Dick. *Subkultura a styl*. Praha: Volvox Globator; Dauphin, 2012.s. 159.

15 KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon, 2012. s. 22.

v definici Sarah Thornton: subkultury jsou skupiny lidí, které mají něco společného – sdílejí problém, zájem nebo například činnost – , což je významně odlišuje od členů jiných sociálních skupin. Thornton zároveň navazuje na Bourdieuv *kulturní kapitál* pojmem *sociokulturní kapitál*. Kapitál je buď objektivovaný (sbírka desek, oblečení) či vtělený (vědět, jak správně tančit či se oblékat) a je to návod, jak zapadnout do subkultury či získat v ní dobré postavení. Dle nabytého či přineseného kapitálu lze rozdělit členy subkultury na insidery a pozéry.¹⁶

Subkultura je vyjádřením životního stylu: John Irwin subkulturu definuje jako realizaci vlastního sociálního světa a sdílení vlastní perspektivy s těmi, kteří žijí podobným způsobem. V subkultuře jde tedy vedle způsobu života navíc o systém hodnot.

Williams jako hlavní vodítko pro odlišení jednotlivých subkultur určuje styl – tedy specifický slang, tanec, hudbu, oblečení, jídlo nebo například modifikace těla. Styly členové subkultur přikládají výjimečný význam a zároveň pomáhá definovat hranice vůči jiným subkulturám a uskupením vně subkultur.¹⁷ Styl musí být sociálně rozeznatelný, což se projevuje tak, že ostatní jsou schopni rozpoznávat symbolické významy oblečení, způsobu mluvy nebo gest.¹⁸

Jako další hlavní znak příslušníků subkultur uvádí Williams odpor a resistenci vůči světu rodičů i většinové společnosti. Některé subkultury či části subkultur přímo zasahují do masové společnosti tím, že doslova bojují za sociální změnu. Členové subkultur se vymezují i prostorově: obývají určité prostory, jako jsou části města, ulice nebo například kluby. V současnosti se ale rozvrstvení subkultur více projevuje jako translokální síť. Jsou propojeni distribucí hudby, jejími interprety na koncertních turné či festivalech, sítí informací na internetu nebo v zinech¹⁹ (fanouškovských časopisech; z anglického *fan*

16 THORNTON, Sarah. *The Social Logic of Subcultural Capital*. In GELDER, Ken; THORNTON, Sarah. *The Subcultures Reader*. London: Psychology Press, 1997.

17 WILLIAMS, J. Patrick. *Subcultural Theory: Traditions and Concept*. Cambridge: Polity, 2011.

18 KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon, 2012. s. 16.

19 WILLIAMS, J. Patrick. *Subcultural Theory: Traditions and Concept*. Cambridge: Polity, 2011. s. 5-11.

magazine).²⁰

Subkultury se setkávají se společenskou reakcí, kterou je často represe nebo cenzura. Tento jev zbytnuje především v reálně socialistických zemích. Dále se podílejí na utváření identity svých příslušníků nebo nově příchozích členů, kladou důraz na autenticitu, která je definována v protikladu k hlavnímu proudu. Ten je kritizován zejména za komodifikaci společnosti, potažmo celého světa. Subkultury jsou vnitřně strukturovány a jejich členové podléhají hierarchizaci.²¹

Dle Daniela Bella jsou subkultury relativně koherentní kulturní systémy, které v celkovém systému naší národní kultury představují svět pro sebe; takové systémy vyvíjejí strukturální a funkcionální zvláštnosti, které jejich členy do jisté míry odlišují od ostatní společnosti.²²

Milton M. Gordon definuje subkulturu jako podmnožinu kulturních vzorců, jejichž nositelem je segment populace národního státu. Dnes jsou ale subkultury díky globalizačním vlivům transnacionální záležitostí.

Ken Gelder se zabýval historickým a sociálním kontextem subkultur. Po srovnání jednotlivých subkultur napříč celým minulým stoletím a vědeckých přístupů k nim, shrnul subkultury jako entity, které jsou ve vztahu k práci často chápány negativně. Subkultura je součástí volného času, který se stává neproduktivním. Členové subkultury se vyžívají v hedonismu a chovají se vůči většinové společnosti paraziticky, což ilustruje na klubové scéně.²³

20 *Urban Dictionary: Zine* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z:
http://cs.urbandictionary.com/author.php?author=Nick_V

21 WILLIAMS, J. Patrick. *Subcultural Theory: Traditions and Concept*. Cambridge: Polity, 2011. s. 133-138.

22 BELL, Daniel. *An Introduction to Cybercultures*. Abingdon: Routledge, 2001.

23 GELDER, Ken. *Subcultures: Cultural Histories and Social Practice*. Abingdon: Routledge, 2007. s. 88.

Subkultury buď vzešly z určité třídy nebo se proluly s takzvanou podtřídou, jsou tedy propojeny s rodinným statusem, utvářejí se ale mimo rodinu a domov. Nemají vztah k vlastnictví majetku, souvisejí s excesy a přeháněním. To se týká oblečení, mluvy, stylu, chování nebo spotřeby. I Gelder potvrzuje to, co bylo řečeno již několikrát: subkultury stojí v protikladu k masové kultuře.²⁴

Je evidentní roztržitost pojmání subkultur, také jejich pestrost a neustálá proměnlivost. Pro potřeby nastínění pojmu a následnou práci s pojmem subkultury hipsterů by ale měly předešlé informace stačit. Za zejména důležité považují postsubkulturní teorie a teorie, které se zabývají současnými subkulturami.

2.1. KONTRAKULTURA

Se subkulturou se pojí vyhraněnější pojem – kontrakultura. To je například dle Jenkse v zásadě více politicky angažovaná subkultura, která se vyznačuje silnějším antagonismem s většinovými společenskými hodnotami²⁵ a zároveň si vytváří vlastní normy a hodnoty, které ostře kontrastují s většinovou kulturou. Nejde tedy o pouhou odlišnost, ale o radikální odmítání a vědomou kontradikci.²⁶

2.2. SCÉNA

Takzvaná scéna zahrnuje soubor tvůrců, hudebníků a fanoušků, kteří kolektivně sdílejí svůj hudební vkus a kolektivně se odlišují od ostatních. Rozdílnosti projevují typem oblečení, stylem tance, názorem na politiku nebo užíváním určitých psychotropních látek. Oproti subkulturám lze scény chápat volněji z hlediska volby identity a skupinových

24 GELDER, Ken. *Subcultures: Cultural Histories and Social Practice*. Abingdon: Routledge, 2007.

25 JENKS, Chris. *Subculture: The Fragmentation of the Social*. London: SAGE, 2005.

26 PETRUSEK, Miloslav. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 1248.

norem. Mohou nahradit pojem subkultura v dichotomii dominantní – deviantní a boří hranice: nabývají lokálních, transcendentálních i virtuálních rozměrů.²⁷

2.3. HNUTÍ

Termín *hnutí* je se *subkulturou* velmi často zaměňován (hnutí skinheads, hnutí punk). Hnutí předpokládá větší názorovou a ideologickou jednotu, vznáší požadavky a sleduje určitý, předem definovaný politický, kulturní nebo společenský cíl či cíle (dělnické hnutí, ekologické hnutí, hnutí za občanská práva). Většinou jde také o širší výseč společnosti, v rámci hnutí existují formální organizace a nejde zde primárně o trávení volného času.²⁸

V české literatuře můžeme najít dvě výrazná jména, která se zabývají subkulturami. Vedle Marty Kolářové, která se v *Revoltě stylem* pokouší spíše o sumarizaci světové literatury o tématu a zároveň pokládá nové otázky aplikovatelné na naše prostředí, se Josef Smolík zdá spíše jako praktik. Zabývá se i základními světovými teoriemi a přístupy, soustředí se ale na subkultury mládeže (lidé do 30 let), subkultury více popisuje ve vztahu k českému prostředí a i když „jeho“ publikace vyšla o rok dříve než Kolářové, zabývá se mladšími subkulturami (emo, gothic či techno). Bohužel ani jedna práce „nestihla“ zaznamenat subkulturu hipsterů.

27 BENNETT, Andy. PETERSON, Richard. A. *Music Scenes: Local, Translocal and Virtual*. Nashville: Vanderbilt University Press, 2004.

28 SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. s. 42-43.

3. SUBKULTURA HIPSTERŮ

3.1. PŮVODNÍ HIPSTEŘI

Termín *hipster* pochází pravděpodobně z prostředí amerických jazzových muzikantů 30. a 40. let.²⁹ Původně „patřila“ subkultura černochoům, postupně ji ale přebrali a ovládli běloši. Howard S. Becker v roce 1963 uskutečnil výzkum této subkultury a následně popsal dvě skupiny: *hips* a *squares*. První z nich se silně vymezovala proti masám – hip je vysvětlováno jako „mít o něčem povědomí“ – dávala najevo svou nadřazenost a výjimečnost, silně pohrdala mainstreamem a komerčním publikem. To se odráželo v tvorbě příslušníků hips: vyhýbali se konvencím a hráli, co chtěli. Přesvědčení o vlastní dokonalosti dokládá několik extrémních výroků členů subkultury, například o tom, že muzikanti jsou odlišná a dokonalejší skupina lidí, nedokáží vystát přítomnost nemuzikantů, rozumí věcem a souvislostem, které obyčejný člověk nemá šanci pochopit nebo pouze oni, jako skuteční muzikanti, jsou schopni skutečně sexuálně uspokojit ženu. Druhá skupina se naopak přizpůsobila komerční „poptávce“, což způsobilo, že hips je ani nepovažovali za hudebníky.³⁰

Během 60. let se k subkultuře beatníků, podvodníků, nebo osob kolem pornografie k uvedeným dvěma pojmům přidávají *hipsteři*. Mělo jít o osoby, které sdílejí zaujetí beatníků pro drogy a jazz, ale vedle toho se dokáží projevit jako pravý „hip“. Tedy jsou ve svých očích oproti masové kultuře výjimeční a dle toho se odvíjí i jejich činy.³¹

Už v roce 1957 se žurnalista Norman Mailer v eseji *Bílý Černoch* zabývá zvláštní skupinou lidí. Vykresluje zde hipstera jako nihilistického bohéma a antisociálního mladistvého delikventa bílé pleti, který se staví do role utlačovaných afroameričanů, přikládá si exotickou energii a je v každé situaci „cool“. Hipster je zde trpitelem mezi

29 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

30 BECKER, Howard. *The Subculture of a Deviant Group: The „Jazz“ Musician*. In GELDER, Ken; THORNTON, Sarah. *The Subcultures Reader*. Abingdon: Routledge, 1997. s. 55-65.

31 POLSKY, Ned. *Hustlers, Beats and Others*. Guilford: Lyons Press, 1998.

neúprosnými příslušníky masové vládnoucí kultury – což lze aplikovat i na dnešní subkulturu – a proto přijímá černošskou kulturu za svou. Slovo hip odkazuje k určitým vzorcům chování, normám a ideám, které se snaží být v protikladu masové kultury. Doba ho však potřebovala, pokud nechtěla podlehnout politické a kulturní totalitě. Bílý černoš vyhledává homosexuální zážitky, Mailer tuto zálibu pokládá za jeden z projevů psychózy mladých bělochů. Žili na pokraji společnosti, vyhledávali extatické zážitky a svůj život se snažili připodobnit každodenní realitě znevýhodňované skupiny amerických černošů, jež je protkaná násilím a sexem.³² Otázkou je, zda Mailer popisoval reálnou a zaznamenaníhodnou skupinu, nebo šlo jen o jakýsi odboj vůči rigiditě, úzkoprsosti, nekomunikativnosti a nedostatku představitivosti průměrného amerického muže 50. let.³³ Hipsterů se dotkl i známý novelista Jack Kerouac. Ve své knize *Na cestě*, která zaznamenává jeho putování po Severní Americe se na několika místech o hipsterech zmiňuje. Jsou to lidé, kteří nezapadají do běžné společnosti, nazývá je novou beatnickou generací, užívá metaforu *hipsteři zmlácení Amerikou*. Jsou z New Yorku (ať už skutečně či velkoměstským smýšlením), lze je ale najít kdekoliv na jeho cestách, včetně centra Mexico City. Popisuje je jako zarostlé muže v neforemných slamácích a krátkých cípatých sakách na holém těle. Jsou to flinkové a není jasný jejich vztah k víře; zda jsou opravdu křesťané, či na tom jen vydělávají. Sám Kerouac se s hipstery částečně identifikuje.³⁴ *Hipster* se vyskytuje i v knize Williama S. Burroughse už v roce 1953. Děj se odehrává v drogovém prostředí a hlavní postava se v knize několikrát s příslušníkem subkultury hipsterů setkává. Také je dán důraz na specifický slovník – idiolekt – hipsterů.³⁵ Celá báseň *Kvílení* Allena Ginsberga vlastně pojednává o hipsterovi – vyvrhelovi vlastní kultury, i zde jde o jakousi podkategorii beatníka a i tento autor se s ním ztotožňuje.³⁶

32 MAILER, Norman. *The White Negro*. San Francisco: City Lights Books, 1957.

33 SIEDLOCZEK, Marian. *Utrpení bílého muže*. Host, 2012. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2012/09-2012/utrpeni-bileho-muze>

34 KEROUAC, Jack. *On the Road*. New York: Viking Press, 1957.

35 BURROUGHS, William S. *Junkie*. New York: Ace Books, 1953.

36 GINSBERG, Allen. *Kvílení*. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://ftf.vsmu.sk/files/Allen%20Ginsberg%20-%20Kvileni.pdf>

Původní hipsteři vlastně dali vzniknout subkultuře hippie. Hippie je zdobnělina slova hipster a byla definována jako poflakující se mládež kolem severního pobřeží Greenwich Village po roce 1960. Nezajímal ji jazz nebo poezie, veškerá její pozornost se soustředila na drogy a zábavu.³⁷

3.2. SOUČASNÍ HIPSTEŘI

Současná subkultura hipsterů je těžce definovatelný fenomén. Možná proto, že je relativně mladá, možná také proto, že se do ní její zjevní příslušníci málokdy sami řadí. Je ale evidentní, že zajímá nejen odbornou i širokou veřejnost, ale doslova hýbe marketingem velkých značek nebo internetem.

Na subkulturu hipsterů narážejí nejrůznější eseje, úvahy, vzkazky, dokonce i konference nebo panelové diskuse. *Look at This F*ing Panel: A Sociological Investigation of the Hipster* je název jedné z nich, která se udála v roce 2010. Osm diskutujících se během několika hodin nedokázalo shodnout, co přesně člena subkultury hipsterů vystihuje a moderátor diskuze – novinář Christian Lorentzen – v závěru zavtipkoval, že hipstera je jednodušší rozpoznat než definovat.³⁸

Nejednoznačnost termínu hipster dokládá i jiná situace: v roce 2009 bylo v *New York Times* použito slovo *hipster* 250krát. Korektor novin redakci napsal otevřený dopis, aby přestala používat slovo, které nemá jasný význam.³⁹

Stavíme se tedy před nelehkou úlohu, proto v práci kontextualizují subkulturu v rámci různých přístupů dostupných z anglicky i česky psaných pramenů a jednotlivých „částí“ osobnosti a jejich prezentace (sociodemografické údaje, zájmy, způsob oblékání apod.). Na

37 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

38 KELLOGG, Caroly. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

39 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

základě této rešerše a dat získaných z rozhovorů se zástupci subkultury budu vytvářet definici hipstera. Zároveň se budu snažit vsadit subkulturu do evropského, potažmo českého prostředí. Avšak hned na začátek je nutno říci, že v době globalizace a internetu jako běžné součásti každodenního světa, se městské subkultury, do kterých patří převážně mladí lidé, málokdy lokalizují jen na určité místo. Stejně tak to je u probírané skupiny lidí, která se naopak vyznačuje prakticky neměnnými znaky, ať už její členy potkáme kdekoliv a za jakékoliv situace.

3.2.1. Časové vymezení subkultury hipsterů

Současné hipsterství je subkultura, která se utvářela během 90. let z alternativní nebo indie kultury vystupující proti konzumu. Je fascinována životním stylem afroamerické menšiny, reprezentovaným hudebními žánry funk, soul či hip hop.⁴⁰ V počátcích byli hipsteři nazýváni i neobohémy, tento pojem se však příliš neujal. Za skutečný vrchol první fáze subkultury hipsterů můžeme považovat léta 1999 až 2003, kdy si užívala, ač zdánlivě skromnou, ale intenzivní existenci skutečného hipsterství, které bylo originální a neokoukané. Potom se rozptýlila do masové společnosti, aby až do současnosti nějakým způsobem přežívala, nabalovala na sebe mainstream a čelila výsměchu široké veřejnosti i vlastních členů.⁴¹

I to přispělo k tomu, že nejviditelnější současnou subkulturou posledního desetiletí je právě subkultura hipsterů. A podle mnoha ohlasů prochází degenerací. Lze namítnout, že hipsteři stále existují, potkáváme je, ale jejich evoluce skončila kolem roku 2009, nyní jsou tedy už téměř dekádu „zamrzlí“. Zaznamenaly to i značky, které se na hipstery soustředily – *American Apparel* v srpnu 2010 prohlásil „*hipster is over*“, hipsterům se teď

40 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

41 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

posměšně říká *fauxhémové*^{42, 43}.

Subkultura ale stále je aktuální – zejména v Evropě. V Moskvě, Berlíně, Stockholmu, v Praze, v Paříži, ve Frankfurtu. V Austrálii od Sydney až po Brisbane si můžete dát s hipsterem kávu nebo domácí limonádu, v USA je ale potkáme už pravděpodobně jen v obchodních centrech, navíc spíše na reklamách velkých řetězců. Hipsterství zde bylo znovuzrozeno, nebo je spíše uměle udržováno při životě, marketingovými odděleními velkých značek za účelem vymámit z mladých lidí co nejvíce peněz. Ta druhá, zejména evropská, část se se zpožděním rozšiřuje do světa.⁴⁴

V České republice našlo hipsterství úrodnou půdu. Přispěly tomu léta normalizace i rigidita současných médií, také obecný konzervatismus vládnoucí v naší společnosti, malé domácí trhy a zároveň skepse přijímat novinky ze zahraničí. Vymezení se vůči masové (ne)kultuře je tedy celkem snadné.

Čeští hipsteři považují za vzor životní styl berlínských „kolegů“. Také se inspirují v alternativních částech Paříže nebo New Yorku. To se snaží implikovat do Prahy – relativně malého města se skrytým potenciálem.

V Praze v roce 2003 vznikla promo skupina *A.M.180 Collective*, která se stala středobodem prvních hipsterů v Česku. Organizovala a stále organizuje koncerty progresivních kapel, výstavy neznámých, začínajících nebo rozporupných umělců a další performance uměleckých skupin. Byla také podhoubím pro vznik festivalu *Creepy Teepee* („*Krýpko*“), který je pravděpodobně jediným českým hudebním festivalem, o jehož progresivní dramaturgii se můžeme dočíst i v zahraničních médiích. Během několika let se však pozornost festivalu soustřeďuje spíše než na hudbu na bláznivé módní kreace kombinující trendy posledních šesti dekad.⁴⁵

42 faux (fr. Nepravdivý, falešný) + bohémové

43 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

44 Tamtéž.

45 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011. s. 494-502.

3.2.2. Věk a pohlaví hipsterů

Na věku se většina zdrojů vzácně shoduje. Hipsteři jsou definováni jako muži a ženy obvykle mezi 20. a 30. rokem.⁴⁶ Někteří se ve vymezení liší o pár let (skupina 18 až 34letých⁴⁷, nebo jsou hipsteři náctileté až třicetileté osoby⁴⁸).

Otázka pohlaví typického zástupce subkultury hipsterů je poněkud problematická. V literatuře jsem se setkávala prakticky jen s termínem *hipster*, nikoliv *hipsterka*. Otázku komplikuje skutečnost, že většina pramenů zabývajících se danou subkulturou je psaná anglicky, takže podstatné jméno je pro obě pohlaví identické. V definicích je ale hipster popisován jako *člověk*, *osoba* nebo *muž a žena* (a jinými synonymními výrazy). Sama jsem ale toho názoru, že v subkultuře hipsterů nejsou mezi muži a ženami, tedy členy a členkami, dělány rozdíly. Zajímavý by ale mohl být výzkum, který by mapoval skutečné zastoupení pohlaví v subkultuře. Domnívám se, že mezi hipstery je více žen než v jiných městských subkulturách, avšak poměrově stále převažují muži.

3.2.3. Vzhled hipsterů

Hipsterství je svými členy považováno především za stav mysli, avšak mnohdy je definováno spíše odlišným vnímáním módy. Stejně jako příslušníci jiných subkultur, respektive většina mladých lidí, přikládají hipsteři vzhledu, ale také původu oblečení, doplňků, potažmo celkového vzezření, velmi silný význam. Hipsteři odmítají postoje masových spotřebitelů a s oblibou oblékají vintage styl a oblečení, které je vyrobeno s ohledem na šetrnost k přírodě. Typickým oděvem jsou těsně přiléhavé džíny, retro tenisky nebo klasické „plátěnky“ značky *Converse* a brýle s tlustými a výraznými

46 PARASUCO, Trey. *Hipster*. Urban Dictionary. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

47 LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. Time Out New York, 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

48 LANHAM, Robert. *The Hipster Handbook*. New York: Knopf Doubleday Publishing Group, 2008.

obroučkami.⁴⁹ ⁵⁰ Web Hipster.cz uvádí jako „rekvizity“ hipstera upnuté kalhoty, stará saka, flanelové sukně, šátky přes vlasy, dioptrické brýle s černými obroučky, ty sluneční zase typu aviatorky nebo barevné s mřížkou. Hipster by měl vlastnit – a všude s sebou nosit – kinofilmový fotoaparát, papírový notes (vyroben pod hlavičkou nějakého designéra nebo alespoň renomované značky) a brašnu přes rameno. Svůj styl může vylepšit čímkoliv po „dědovi a babičce“.⁵¹

Kritici hipsterů prohlašují, že dnešní hipsteři bez skrupulí kradou vizuální prvky živých subkultur jako pouhé znaky a zbavují je jejich společenské podvratnosti nebo původního významu. Brýlemi s tlustou obroučkou nebo kšiltovkou amerických truckerů si vypůjčují opravdovost od slavných subkultur minulosti a od společenských vrstev, do nichž nepatří, a vytvářejí tím vlastní ironický hybrid.⁵² Oblékají bílá tílka, která jsou původně myšlena jako spodní prádlo, trika s církevní tematikou, vysoké ponožky, na tváři jim roste „pornoknírek“, jsou potetovaní.⁵³

Ovšem oděv hipstera nelze takto jednoduše definovat. Především jde o to, se odlišovat, takže černé upnuté džíny a výrazné brýle už příliš nepřekvapí. Hipsteři tak oblékají extrémní kombinace naprosto vyšinuté z nabídky běžných obchodů nebo současných (nebo uplynulých několika sezon) trendů. Například obrovský vzorovaný svetr ze second handu či otcovy skříně s dávno vyřazeným oblečením, k tomu legíny a na krk masivní zlatý řetěz.⁵⁴ Hipsteři svůj styl kombinují ze všeho, co se jim líbí, ale zřídka jsou nevkusní, přísně se vyhýbají kýči. Mnoho z nich jsou začínající umělci, jejichž doménou je černá a tlumené barvy, nenechají se strhnout diktátem módních výstřelků, vrací se k již

49 PARASUCO, Trey. *Hipster*. Urban Dictionary. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

50 PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

51 *Jak se pozná hipster*. Hipster.cz. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hipster.cz/kdo-je-to-hipster/>

52 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

53 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/>

54 LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

„osvědčenému“, a tak se dá říci, že jen výjimečně „šlápnou vedle“. Jejich šatník, se dá popsat jako nenápadný a průměrný, ačkoliv výsledek (tedy jednotlivé outfity) se snaží o opak.

Vraťme se ještě k původu oblečení, které hipsteři oblékají. Jak bylo řečeno, vedle nadnárodních řetězců, jako je v USA *American Apparel*, v Evropě spíše *H&M*, *Stradivarius* nebo *Zara*, či naopak v obchodech s designérskými kousky a na různých designérských přehlídkách a prodejních akcích, s oblibou nakupují v second handech. V díle zaměřeném na hipstery televizní sérii *Kmeny* se prodavač velkoobchodu s oděvy „z druhé ruky“ vyjadřuje o oblečení, které zde nakupuje hipster do svého second handu pro hipstery, jako o kusech druhé až třetí kategorie a nechápe, kdo tolik staromódních svetrů nebo „nepoužitelných“ bund ze 70. let koupí.⁵⁵ Na to navazují různé ironické vtipy kolující na internetu typu: styl hipsterů vznikl proto, aby se prodalo oblečení, které nikdo nekupuje.

Nákupy použitého oblečení dávají hipsterům dobrý pocit, protože stojí zlomek ceny oproti oděvům z běžných obchodních řetězců. Členové subkultury také argumentují, že „dříve“ se šilo oblečení kvalitněji a z kvalitnějších materiálů. Hipsteři nerozlišují striktně pánské a dámské oblečení, stejně s oblibou nosí takzvané oversized oblečení. Nejsou tedy ani v ohledu velikostí příliš limitovaní – jednoduše co se jim líbí, si koupí. Netřeba se ani příliš zdržovat zkoušením. Jako další argument uvádí jen velmi malou pravděpodobnost, že bude mít stejný kousek ještě někdo jiný.⁵⁶ A právě o tuto jedinečnost jde až na prvním místě.

Dívka, která se v pořadu měla obléknout jako „pravý hipster“, následně poněkud zoufale ve staromódních šušťákových kalhotách, tlustém svetru a kšiltovce, komentovala, že sice chápe, že se má skrze oblečení vymezit vůči společnosti, to ale přeci zvládne i svými činy. A ač tuto dívku i v jejím původním oblečení já (a pravděpodobně i tvůrci pořadu)

⁵⁵ LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

⁵⁶ Tamtéž.

hodnotím jako příslušníci subkultury hipsterů, její výrok, že si v šušťákách připadá jako maškara, se vůči „ortodoxním“ hipsterům vyhraňuje. Ti se naopak měli na schůzku s redaktorem obléknout jako „zcela běžný Čech“, což nesli velmi těžce a hned, jak mohli, se vrátili ke svému vypilovanému stylu, který považují za velmi silnou součást své identity.⁵⁷

Aniž by o to stáli, hipsteři nastavují trendy – zejména v módě. Například právě oni prosadili „opotřebovaný a starý“ (neboli „zoufalý“) vzhled džínů, které zaplavily známé a oblíbené obchodní značky jako *The Gap*, *American Eagle*, *Abercrombie and Fitch* nebo *Hollister*. Tento trend vznikl spořivostí hipsterů a snahou o recyklaci oblečení. Právě to je opravdovou ironií: kritika hipsterů kvůli tomu, že následují módní trendy v daném kontextu nedává smysl. Alespoň co se týče první generace této subkultury.⁵⁸ Jejich těžce vystavěný *vintage look* se stává tuctovým a značky z něho dělají komoditu.⁵⁹

Hipsteři jsou napodobováni pozéry, kteří si v sekáči kupují subkulturní identitu. Toto vizuální následovnictví způsobuje „vyprázdňenost odlišnosti“ a nastavuje nový trend: *normcore*. Dá se říci, že jde o odnož hipsterství. Je to snaha oblékat se, ale také jednat, „co nejběžněji“ (například džíny, jednoduché tričko z velkého řetězce, kostkovaná košile), protože právě to dělá styl odlišným ve změti neobvyklých outfitů.⁶⁰ Opět se zde ale dá mluvit o určité póze, protože tato „normalita“ je pouhopouhým kalkulem, jak se odlišit.

Hipsteři i hipsterky našli oblibu v androgynních chaotických a neupravených účesech s bočním asymetrickým vyholením (viz Příloha č. 1 a Příloha č. 2). Nejde však o žádné domácky a náhodně vystříhané účesy. Takto upravit se hipsteři nechávají v salonech

57 LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

58 PARASUCO, Trey. *Hipster*. Urban Dictionary. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z:

<http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

59 PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z:

http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

60 LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

v centru města, kde nejsou „kadeřníci“, nýbrž „vlasoví stylisté“, kteří jsou dostatečně nedostupní – lokalitou i cenou – běžným občanům. Inspiraci, jak má vypadat tento ležerní a „nahodilý“ účes, můžeme hledat v magazínech nebo reklamách obchodů *Urban Outfitters* nebo *American Apparel*.⁶¹

Hipsteři se vyhýbají společenským konvencím hlavního proudu vztahujícím se k „tradičním“ pravidlům fyzické přitažlivosti a volbě partnera. Základním dogmatem hipsterství je, že se nesmí nechat ovlivnit reklamou a médii, která se snaží podporovat pouze etnocentrické ideály krásy. Řídí se fenoménem androgynie a feminismu, takže muži jsou často štíhlejší než ženy, s vystouplými kostmi a pozbývajícím rýsujícím se svaly. Typický americký mužský ideál – svalnatý a vysportovaný muž je zatracován, vnímán jako symbol útlaku, sexismu a misogynie. Stejně tak není za krásnou považována štíhlá žena s odbarvenými blond vlasy, opálenou pokožkou, dokonalým make-upem a sexy obepínajícím oblečením typu Britney Spears. Takový vzhled poukazuje na nositelčinu nejistotu, nízké sebevědomí a nedostatek kulturní inteligence a nezávislého myšlení.⁶²

3.2.4. Hudební vkus hipsterů

Hipstery spojuje hudba, avšak nikoliv tak silně jako jiné subkultury. Jako ve všem, i v hudebním vkusu se chtějí odlišovat. Není jasně definováno, jaký styl poslouchají, ale jako společný jmenovatel v různých pramenech bývá uváděn styl *indie* nebo *indie-rock*⁶³, *ambientní*⁶⁴ nebo *alternativní hudba*. Ovšem hudba není hlavním ukazatelem subkulturní identity, jde o to poslouchat „něco nového“, takže hipstery spíše než v obrovských koncertních halách potkáme na party alternativního radia nebo v malém

61 PARASUCO, Trey. *Hipster. Urban Dictionary*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

62 Tamtéž.

63 Tamtéž.

64 *Jak se pozná hipster*. Hipster.cz. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hipster.cz/kdo-je-to-hipster/>

hudebním klubu.

Právě *ambient* tuto zásadu naplňuje pravděpodobně nejsilněji. Jedná se totiž o styl, který vychází z předpokladu, že všechny zvuky obklopující nás, mohou být za jistých okolností považovány za hudbu. Ty jsou prakticky nevyčerpatelné, takže ambientní hudba může stále přicházet s něčím novým a originálním. Ambient zaznamenal největší rozvoj v 90. letech, takže propojení se subkulturou hipsterů pravděpodobně nebude náhodné.⁶⁵

Styl *indie* je zase zkratkou slova *independent*, tedy nezávislý. O což se hipsteři snaží: být nezávislími, jinými, neohlížet se na konvence. Tento styl hudby tedy sám nese status osobitosti a trnité cesty ke koncertování v malých klubech, tedy ke svému publiku.

Právě snaha poslouchat něco neokoukaného, tady spíše neoposlouchaného, způsobuje, že i v hudbě hipsteři nastavují trendy. Mnoho kapel se stalo známými a uznávanými masovým publikem jen díky posluchačům z řad hipsterů, kteří kapelu „objevili“, podporovali a předávali dalším přátelům. Po tom, co se módní nebo hudební „objevy“ staly mainstreamovou záležitostí, je hipsteři opouští a hledají nové a vylepšené trendy, které budou moci opět jako první nastolit.⁶⁶

České hipstery charakterizuje podle hudebního publicisty Karla Veselého technika *mash-upu* (hudební nahrávka, která se skládá ze dvou či více písní spojených dohromady) montující z popových hitů bastardí homunkuly.⁶⁷

3.2.5. Vzdělání, povolání a ekonomická situace hipsterů

Navzdory silnému estetickému a volnému smýšlení dávají příslušníci subkultury

65 MELCHIOR, Chris. Ambient music, beginnings and implications. Hyperreal Music Archive. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://music.hyperreal.org/epsilon/info/melchior.html>

66 PARASUCO, Trey. *Hipster*. Urban Dictionary. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

67 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

hipsterů silný důraz na kvalitní vzdělání a často studují obory takzvaných svobodných umění (*artes liberales*). Velká část hipsterů pracuje v uměleckých odvětvích, jako je hudební průmysl, módní průmysl nebo zaměstnání spojené s výtvarným či divadelním uměním.⁶⁸

Publicista z *Time Out New York* popisuje hipstery jako zombies. Ztratili totiž punc alternativity a uměleckosti. V poslední době to jsou spíše právníci či makléři než studenti uměleckých škol nebo modly webů a magazínů o stylu. Z kontrakulturního hipstera se stávají příslušníci mainstreamu a „profesionálové“, nejsou už muzikanti nebo umělci, mají kancelářskou práci a do práce převlékají kabát (nebo spíše oblek) – v profesním životě nepřiznávají identitu stylu.⁶⁹

I díky své příznivé finanční situaci a kvalitnímu vzdělání se hipsteři považují za novou skupinu střední třídy, která je lepší než mainstream.⁷⁰ Skutečností však je, že začínající umělci pracující v barech nebo kavárnách neúmyslně poskytli půdu nové, postkapitalistické komerci v designu, marketingu a webovému rozvoji.⁷¹ Pokud nejsou novou sociální třídou, rozhodně jsou novým terčem i nástrojem reklamy.

Ozývají se kritické hlasy, které tvrdí, že hipsteři jsou prominentní děti a nepracující zlatá mládež. Podle Treye Parasuca, který vytvořil definici hipstera pro *Urban Dictionary*, však není pravdou, že jsou hipsteři nezaměstnaní a žijí z peněz svých bohatých rodičů.⁷² To však nevylučuje, že by nebyli z dobře situovaných rodin. Novinář Evan Hughes mluví o skupině *trustafariánů*. Jsou to lidé pocházející z bohatých rodin; peníze rodičů jsou jim

68 PARASUCO, Trey. *Hipster*. *Urban Dictionary*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

69 LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

70 HUGHES, Evan. *The Great Inversion in New Brooklyn*. Utne Reader. 2013.[online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.utne.com/politics/new-brooklyn-zm0z13mazlin.aspx?PageId=1>

71 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag., 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

72 PARASUCO, Trey. *Hipster*. *Urban Dictionary*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

k dispozici, ale chovají se, jako by byli chudí. Patří mezi hipstery, jsou bohatí, ale tento majetek nenabýlí vlastní zásluhou. Pokud by dávali rodinný majetek na odív, za hipstery nemohou být považováni.⁷³

Za první hipstery v České republice lze považovat hudební novináře devadesátých let z menšinových rádií, kteří pohrdali masovým vkusem. Následně se k nim přidali tzv. kreativci z menších reklamních agentur, studenti uměleckých škol nebo mladí umělci, pro které se nová hudba stala potvrzením jejich výjimečnosti ve společnosti uznávající spíše průměr. Dnes už povolání mezi příslušníky subkultury v podstatě nehraje roli. Mezi hipstery jsou stále umělci, filmaři, k lidem z alternativních médií se přidávají zaměstnanci těch celostátních i komerčních, hipsteri pracují v kavárnách, korporátních společnostech, jako IT nebo například prodavači.⁷⁴

To, že hipsterům přidává na kreditu studium vysoké školy, ideálně scénáristiky, humanitární environmentalistiky, teorie interaktivních médií nebo gender studies a podobně „nespecifikovatelných“ oborů, stále platí, trochu těžší je následně získat uplatnění v profesním životě (i proto tak široký záběr vykonávaných povolání). Výrazně méně hipsterů se vyskytuje na právnických fakultách, přírodních vědách nebo lékařských fakultách.⁷⁵ Otázkou je, zda tato zaměstnání nejsou dostatečně „cool“, nebo studenty podobných oborů hipsterství pro svou povrchnost nezajímá, nebo nemají prostředky a čas se tolik zabývat stylem.

3.2.6. Zájmy a volný čas hipsterů

Hipsteri mnoho volného času tráví tak, aby se mohli prezentovat jako „cool“ a originální

73 HUGHES, Evan. *The Great Inversion in New Brooklyn*. Utne Reader. 2013.[online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.utne.com/politics/new-brooklyn-zm0z13mazlin.aspx?PageId=1>

74 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

75 *Jak se pozná hipster*. Hipster.cz. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hipster.cz/kdo-je-to-hipster/>

jedinci. Jejich volný čas se smrskává na vytváření a plnění taktik, jak se odlišovat od ostatních a zároveň cítit potěšení z toho, co dělají. Ostatně celý jejich život – nejen volný čas – by se měl točit kolem požitkářství⁷⁶. Následně se svou originalitou chlubí na sociálních sítích, čímž tráví dost času – spravováním svých profilů budují svůj styl.

Díky jejich estetickému cítění a důrazu na vzhled je můžeme nazvat vizuální kulturou, proto je jednou z nejoblíbenějších aplikací *Instagram* nebo *Snapchat*. Zde sdílejí prakticky všechny své zážitky včetně každodenního oběda nebo procházky po pražské náplavce. Opět jde o kvalitu a originalitu fotografie. Mnoho hipsterů si vymýšlí vlastní projekty, kdy například jeden rok každý den fotografují své nohy.

Spojují je ale také návštěvy prázdných klubů, protože ještě nejsou „profláklé“ mezi širokou veřejností nebo v nich právě koncertuje ještě neznámá kapela.⁷⁷ Jakousi mekkou tuzemských hipsterů je *Klub 007* na Strahově.⁷⁸ A také tráví čas v kavárnách patřících do nadnárodních sítí, jako je například *Starbucks*, a *smoothie* barech a bistrech, která nabízejí takzvaný *frozen yogurt*.⁷⁹

Každý hipster by měl být kreativní, a tak tvoří. Míchá hudbu, točí filmy, dělá graffiti. Nebo alespoň píše blog nebo zvelebují svůj byt recyklací a repasováním nábytku. Také se zajímají o umění a o oblékání, navštěvují malé galerie, designové akce nebo různé umělecké workshopy a kurzy.⁸⁰ Každý hipster by měl vlastnit fotoaparát značky Polaroid⁸¹, takže můžeme vedle fotografií na *Instagram* předpokládat i reálné instantní fotografie a snahu zachytit zajímavé okamžiky.⁸²

Hipstři také čtou. Knihy z antikvariátů nebo elektronické knihy na čtečkách, digitální vydání periodik, články na internetu, katalogy k výstavám a menu v *raw* restauracích.

76 KELLOGG, Caroly. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

77 PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

78 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. BiggBoss, 2011.

79 PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

80 *Jak se pozná hipster*. Hipster.cz. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hipster.cz/kdo-je-to-hipster/>

81 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

82 Tamtéž.

Ziněm globálního hipsterství je kultovní časopis *Vice*, který od roku 1999 vychází v New Yorku. Jeho česká mutace je o deset let mladší a rozdává se zdarma v módních buticích, hudebních klubech nebo kavárnách. Jeho záběr zpracovávaných témat je opravdu široký, čtenář se ale neubrání dojmu, že autoři spíše než vyjádření svého názoru vše až křečovitě ironizují a vysmívají se ostatním hipsterům za to, že nejsou dostatečně cool. Co ale je podstatou hipsterství, už nespecifikují.⁸³

Hipsteři se snaží, aby jejich život vypadal nahodile, nezávazně. Ale když jim jsme blíže, zjistíme, že psa venčí vždy přesně ve stejnou dobu a jejich styl ztratil právě to kouzlo nahodilosti a volnosti, kterou měli hipsteři z 50. let 20. století. Počátky vzniku moderního hipsterství připisuje Lorentzen fascinaci televizí, Bohem, sebestřednosti a sebekultivaci. Následně považuje za jejich „hnízdiště“ sociální síť *MySpace*, kde hledají své idoly.⁸⁴

Pražský hipster nakupuje potraviny a jí ve vietnamské tržnici Sapa, ovšem oblečení nebo vybavení do domácnosti si zde rozhodně nekoupí. Středobodem pražských, potažmo českých hipsterů je Letná.⁸⁵ Tady si hipster s dostatkem bister, kaváren, obchodů se zdravou výživou, design shopů, second handů, knihkupectví, antiků a galerií vystačí. Sice je blízko centru, což vyžaduje, ovšem příliš ho nenavštěvuje.

U hipsterů se cení zkušenost ze zahraničí, zejména Spojených států amerických nebo vyspělých evropských zemí, tedy kolíbek hipsterství.⁸⁶ Takže všichni hipsteři ve volném čase (ti šťastnější i v rámci pracovní doby), kdykoliv mohou, cestují. Na víkendové výlety do evropských metropolí, na delší na jiné kontinenty.

83 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

84 LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

85 LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

86 Tamtéž.

Hipster je určitý druh sběratele. Snaží se hromadit co nejvíce zážitků, které si následně vystavuje na svém profilu nějaké sociální sítě, nebo o nich mluví s dalšími „sběrateli“. Nejde ale o odvážlivce, který jedno odpoledne vyzkouší paragliding a další den vyráží s pár eury stopovat po Evropě. Dá se říci, že prožívá celkem běžný život, který touží sdílet s ostatními. Vlastně i takovouto elektronickou cestou naplňuje svou potřebu setkávat se.

3.2.7. Bydliště hipsterů

Kulturní kritik Mark Greif hodnotí hipstery jako novou třídu bohatých mladých lidí ve flanelovém stejnokroji, která vytlačila starousedlíky z městských center. Jako první opanovali členové subkultury východní část Williamsburgu v New Yorku, Capitoll Hill v Seatllu, Silver Lake v Los Angeles nebo Inner Mission v San Franciscu.⁸⁷ Dále například Portland, Austin, Seattle, Boston, nezapomeňme na Berlín, Londýn nebo Paříž.⁸⁸

Žurnalistka Carolyn Kellogg namítá, že hipsterství má živou a bohatou historii a nemá nic společného s ruinováním Brooklynu.⁸⁹ Greifův pohled však silně podporuje Evan Hughes: hipsteři se stěhují do starousedlických oblastí, které se tímto nečekaným přívalem nových nájemníků stávají drahými. Urbanisté tento trend stěhování a rekultivace center mladými vzdělanými bělochy, kterým více než na všem jiném záleží na stylu a odlišení se (ovšem v rámci „okrajové“ konformity), nazývají velkou inverzí. Původní obyvatelé – relativně chudí – se stěhují do okrajových oblastí a odborníci na rozvoj města tento stav údajně nepovažují za šťastný a může přinést neblahé důsledky. Ať jsou záměry nově nastěhovaných jakékoliv, stávají se v dané oblasti členy nové,

87 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

88 HUGHES, Evan. *The Great Inversion in New Brooklyn*. Utne Reader. 2013.[online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.utne.com/politics/new-brooklyn-zm0z13mazlin.aspx?PageId=1>

89 KELLOGG, Carolyn. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

privilegovanější skupiny nájemníků, která vyžaduje renovace a zlepšení bytů a přilehlého okolí. To znevýhodňuje rodiny, které v těchto lokalitách bydlely desítky let nebo dokonce generace za neměnné, nebo velmi pozvolně zvyšující se, poplatky. Autor nazývá lidi, kteří se sem nastěhují a necítí ani malou zodpovědnost nebo stud, morálními idioty. Na druhou stranu ale sám přiznává, že se o tomto průvodním jevu ví málo, natož aby se diskutoval a hledala se nějaká tzv. win-win řešení.⁹⁰

Hughes tak hipstery v Brooklynu a jiných velkoměstských centrech považuje za sociální experiment a netroufá si hádat, jak dopadne.

Na druhou stranu přiznává, že Brooklyn je považován za místo, na které se zapomíná, ale hipsteři ho svým způsobem „oživují“ a „kultivují“. Pro příklad uvádí, že dříve zde bylo ukradeno 122 aut denně, dnes jich je jen osm, otázkou ale je, co tento jev opravdu způsobilo. Zároveň se mění atmosféra brooklynské občanské vybavenosti: několik bloků od „plácků“, kde se před pár lety dealovaly drogy, si dnes můžeme koupit retro nábytek na bleším trhu, vintage doplňky pro chic hipstera, vybrat nový outfit z vyřazeného oblečení sousedky a cestou na exotické jídlo ze zaručeně bio potravin se zastavit v obchůdku s vinyly a rozšířit tak svou sbírku.⁹¹

Styl bydlení odpovídá „vintage smýšlení“ hipsterů: obklopují se starými, ale stylovými věcmi. Část nábytku mají z *Ikea*, chlubí se ale těmi z bleších trhů, antiků, od neznámých designérů a také těmi, které vlastnoručně vyrobili. Byty hipsterů jsou strohé, nechávají vyniknout materiály, jejich stárnutí a opotřebení, mnohdy se v nich snoubí industriální s venkovským nebo retro stylem.

90 HUGHES, Evan. *The Great Inversion in New Brooklyn*. Utne Reader. 2013.[online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.utne.com/politics/new-brooklyn-zm0z13mazlin.aspx?PageId=1>

91 Tamtéž.

3.2.8. Životní postoje a přesvědčení hipsterů

Celým textem rezonuje snaha hipsterů odlišit se od mainstreamu a být originální. Následující řádky tyto životní cíle příslušníků subkultury hipsterů jen potvrdí. Uznávají nezávislé myšlení, menšinovou kulturu, pokrokové politiky, smysl pro umění, kreativitu, inteligenci a neškodné a vtipné škádlení.⁹²

Spoluzakladatel magazínu *Vice* Gavin McInnes považuje subkulturu hipsterů za pokračování dělnických subkultur, subkultury hip hopu, hippies, mods nebo punk.⁹³ I oni se snaží vymanit ze sociální třídy, do které se narodili, i když opačným směrem, než jejich předchůdci. Řídí se heslem „*carpe diem*“, nechtějí sdílet hodnoty většinové společnosti, ani jejich všední problémy nebo trávení volného času.

Hipster se prakticky překrývá s neúmyslně deklasovanou osobou – neobohémem, veganem, cyklistou nebo skejťákem, který popírá třídní nebo rasové rozlišení, je mu přes dvacet, je neuznaným nebo ještě neobjeveným umělcem nebo absolventem, který ještě hledá své uplatnění. Na jednu stranu se řadí mezi rebelující subkulturu, na druhou je příslušníkem většinové kultury, což v něm samotném vytváří konflikt.⁹⁴

Hipsterství znamená vědět něco, co neví nikdo jiný. Mít speciální dar smýšlení nebo talent na něco. To mají hipsteři první poloviny 20. a začátku 21. století společně. Alespoň přesvědčení o tom, že jsou výjimeční. Novodobý hipster je skutečně revivalem původního hipstera, jen nepodléhá rasovému rozdělení tolik, jako ten z minulého století. Přebírá například i způsob oblékání: snaží se přiblížit určité „nižší“ vrstvě lidí, která nemá žádné zázemí.⁹⁵

Christian Lorentzen rozdělil hipstery na tři skupiny, které mají částečně odlišné postoje ke společnosti. Jednotlivé typy hipsterů pokládá na škálu: pasivně agresivní *zlomyslní*

92 KELLOGG, Caroly. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

93 Tamtéž.

94 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag. 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

95 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag. 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

hipsteři, kteří se ostře vymezují oproti popkulturním symbolům a celebritám, po detailnějším ohledání však zjistíme, že sami žijí sebou tak kritizované životy masy – žijí spotřební život paniček z amerického středozápadu, kupují *Us Weekly* a setkávají se u pokladen *Wal-Martu*. Další skupinou jsou *sladcí hipsteři*: vyznačují se ironičností prakticky vůči všemu, včetně sebe samotných, ale dle Lorentzena je můžete představit rodičům. Jejich aktivismus se projevuje především v politických kruzích (zejména v oblasti ekologie), nikoli na kulturní scéně. Na konci spektra jsou takzvaní *věřící*, kteří doslova uctívají své literární a popkulturní idoly, čímž se stírá jejich dokonalost nebo naopak masovost. Obklopují se nebo sami sebe považují za pseudoumělce, kteří mají v uměleckém světě nulovou hodnotu a nikdo je nezná. Ale jsou dobrými důvody uspořádat literární večer nebo vernisáž, kde – pokud nejsou všichni uspokojeni uměleckým zážitkem – alespoň dostanou občerstvení zdarma.⁹⁶

Hipsteři se dělí i na jiné podskupiny. Zajímavé je, že s těmi se už spíše ztotožňují. Na panelové diskusi, které se účastnili experti na tuto subkulturu, rozdělila hipstery Mara LaFontaine na dvanáct typů: *DIY hipsteři*, které lokalizuje do Kalifornie nebo Portlandu, se vyžívají v tvorbě čehokoliv a kdekoliv, *Ironic-sters* definuje jako ty, kteří nosí trika s nostalgickými grafickými potisky a oblibují „věci, které jsou až tak ošklivé, že jsou krásné“. Jako zástupce uvádí Marka Huntera. *Klasický hipster* je dle autorky chlapec v bílém tričku s výstřihem do V, úzkými džínami vyhrnutými nad kotníky, starými teniskami, sluchátky, v jedné ruce držící knihu, v druhé kelímek s kávou. *Elitářský hipster* je největší odpůrce termínu hipster, který se cítí být umělcem. Nepotřebuje sledovat trendy, protože se o nich dozvídá od svých přátel. *Vintage-sters* se už podle názvu vrací k stylům minulého století: zejména punku, folku, mods nebo hippie. *Hick-stery* (hipstery-křupany) nezajímá tolik jejich estetický vzhled, mají rádi hluk, tetování a nezatažují se nošením košilí. Jejich vzorem je Gavin McInnes, zakladatel magazínu *Vice*. A nebo například *Health-ster*, který vyznává zdravý životní styl, jeho dopravním

96 LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

prostředkem je kolo, většinu času věnuje nákupům jídla bio kvality, návštěvám galerií, cvičení jógy, městskému zahradničení, meditativním činnostem v soukromí a nosí ekologické boty značky *Toms*.⁹⁷

Ucelenější obrázek o životních postojích a způsobu života nabízely již předešlé kapitoly. I hipsteři v Česku tento vzor naplňují. Tomáš Veselý, který je mimo jiné popisuje, jako individua poslouchající kapely, které nikdo nezná, a odmítající stálé zaměstnání i vztahy.⁹⁸ Hipsteři se totiž snaží být nezávislími a originálními i v pojetí vztahů. Na základně vlastního pozorování a (ne)zmínekách v literatuře soudím, že nejde o promiskuitní skupinu obyvatel, čímž se vyznačovali například hippies. Jde o osobnosti, které jsou v oblasti vztahů velmi tolerantní. Uznávají více než mainstream „odchyly od normy“, jako jsou heterosexuálové, asexuálové, různé sexuální „nezvyklé“ praktiky, jako je například bondáž nebo jiné BDSM praktiky. Dokonce jsou ochotni v určitých formách přijmout i poruchy sexuální preference, které jsou definovány jako kriminální čin. Jako příklad si uveďme víceméně pozitivní ohlas mladých lidí na film *Danielův svět*. Ten našel nejvíce příznivců v návštěvnících takzvaných klasických nebo klubových kin, která v metropoli vyhledávají především ti, kteří se vymezují vůči masovým multikinům. Je tedy logické, že sem chodí příslušníci subkultury hipsterů.

3.2.9. Subkulturní identita

Ač je evidentní, že subkultura hipsterů existuje, je trochu problematické určit, kdo do ní patří. „Škatulkování“ do jakékoliv skupiny, a tedy důkaz, že nejsou jedineční, je pro hipstery největším nepřítelem. Tudíž oni sami jen zřídka kdy přiznávají, že jsou hipstery. Všem jde o to být cool, nechtějí být ale se subkulturou hipsterů ztotožňování, nechtějí se

97 LAFONTAINE, Mara. *12 Hipster Types – The Comprehensive Breakdown*. StyleCaster. 2010. [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://stylecaster.com/12-hipster-types-comprehensive-breakdown/>

98 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

stát masou. Dva hipsteři se vzájemně nazývají hipsterem, jen když se chtějí urazit nebo dát najevo, že ten druhý selhal ve své originalitě.⁹⁹

Nikdo se nepopisuje jako hipster. Naopak každý, kdo se jako hipster chová, se vůči identifikaci s členem této subkultury silně vymezuje. Julia Plevin (sama svým chováním, vzděláním, věkem i vzezřením splňující atributy hipsterky) trochu úsměvně věří, že může svou esejí a „osvětou“ ukončit „idiotské bláznění za nekončícím honem označování nebo neoznačování hipsterů“.¹⁰⁰ V seriálu *Kmeny* příslušníci subkultury odpovídali podobně: „*Já nevím, kdo je hipster.*“ nebo „*Hipster je člověk, který volí Karla Schwarzenberga? Nebo chodí do Krymský? Kdo to je hipster? Kdo nosí kšandy a plnovous?*“¹⁰¹ Jakoby se hipsteři snažili ze jmenované subkultury vymanit tím, že ji nepojmenují.

Další skupina respondentů přiznává, že subkultura existuje, avšak popírají, že by byli jejími příslušníky: „*O mně to všichni říkají, ale já se s tím rozhodně neztotožňuju.*“ či „*Hipster? Hele, tak sorry, s tím nemám nic společného.*“ Také vedou úvahy nad tím, kdo vlastně hipster je. Mnohdy ale dochází k nepřiliš lichotivé definici a mluví o hipsterech ve třetí osobě, opět se s nimi tedy neztotožňují: „*Každý tvrdí, že není hipster – slovo hipster má pejorativní nádech. Hipster je vlastně lhaní si sám sobě.*“, „*Hipsteři nosí stejné věci, poslouchají stejnou hudbu, baví je stejné věci, chodí na stejná místa, baví se stejným způsobem... V protikladu s touhou po originalitě.*“, „*Hipsteři mají nálepku směšných lidí.*“¹⁰²

Poslední, avšak nejmenší, skupina respondentů mluví o hipsterech jako o nedosažitelném cíli. Nahlízejí na ně tedy pozitivně, ale považují je za výjimečné – i co se počtu týče: „*Bylo by to hezký, být hipsterem, ale jako vlastně bych řekl, že v Česku není pravej hipster, že by*

99 GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag. 2010. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

100 PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

101 LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři.* TV, ČT2. 2014. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

102 Tamtéž.

*třeba neměl doma nic jinýho než hipster oblečení...*¹⁰³

I přes to, že se jen minimum hipsterů hrdě nazývá hipstery, se alespoň v americkém prostředí dá mluvit o tom, že si své hipsterství uvědomují. Užívají totiž vlastní slang, kterým mluví převážně se svými souputníky.¹⁰⁴ V českém prostředí však zmínka o „vlastním“ jazyku hipsterů není.

Plevin považuje dumání nad tím, kdo je hipster za ztrátu času. Tvrdí, že sama hipsterkou není a dokonce ani žádného hipстера nezná. Což jen potvrzuje, že hipsterkou je. Sama ale přiznává, že definice hipsterů je natolik nejasná, že se za něj nemusí nikdo považovat.¹⁰⁵

Lorentzen považuje za kámen úrazu hipsterů sociální sítě. Právě zde si odhalili vzájemně svůj pohled na svět, věk, zájmy, touhy a mnohdy nepřiliš lichotivé mínění o ostatních hipsterech, a tak v hodnocení dalších příslušníků „svého“ klanu hojně užívají tzv. kryptoironie.¹⁰⁶ To způsobilo, že se v reálném životě snaží vymanit ze zařazení mezi hipstery – i kvůli sobě samotným.

3.3. Kritika hipsterů

3.3.1. Negativní kritika

Na subkulturu hipsterů je nahlíženo nejen jejími vlastními členy skrz prsty. Není divu, když se ani samotní členové nedokáží se svou subkulturní identitou ztotožnit, veřejnost se na ně pravděpodobně nebude dívat o nic lépe. Stejně tak odborná (či odbornější)

103LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteri*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

104LANHAM, Robert. *The Hipster Handbook*. New York: Knopf Doubleday Publishing Group, 2008.

105PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z:

http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

106LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. 2007.

[online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

veřejnost se o hipsterech vyjadřuje spíše kriticky, ironicky, či s určitou dávkou posměchu. Už nástup první hipsterské generace, která z pirátských sítí stahovala tak trochu obskurní nahrávky dávno zapomenutých kapel a získávala tak náskok v takzvaně vytříbeném vkusu kritizuje píseň projektu *LCD Soundsystem* z roku 2002: *Losing My Edge* (viz Příloha č. 3).

V písni je znatelný vedle parodického vychloubání elitáře také stesk nad dokonalou minulostí, kterou současnost nemůže dohnat. A také nad pomíjivostí vlastního statusu, do jehož budování dává hipster veškeré úsilí. Hipster musí totiž být v neustálém střehu, v rychlém věku internetu musí svou identitu korigovat dle trendů bez oddychu. A zároveň se tvářit, že ho novinky vůbec nezajímají. Můžeme si vybrat, zda jde o pokrytectví hipsterů nebo promyšlenou společenskou strategii.¹⁰⁷

Christian Lorentzen tvrdí, že subkultura hipsterů fetišizuje autentické prvky všech okrajových hnutí poválečné éry – beatníků, hippies, punk či grunge, vychází z kulturních nadbytků každé neroztříštěné etnicity a „gay stylu“ nebo metrosexuálních znaků. Tuto kombinaci poté „vzvrátí“ v třepotající neautentičnosti. Skupina prominentních mladých bílé pleti zároveň reinkarnuje i dávno zapomenuté subkultury (burleska, varieté, kovbojové, piráti), pomalu si vykračuje ze sekáče, v ruce *iPod* a na hlavě sestřih za 100 dolarů. Lorentzen se rozčiluje, že filozofie hipsterů naprosto nedává smysl.¹⁰⁸

Odstranit tyto zombie lze podle autora pouze občanskou válkou. Myslí si o sobě, že jsou víc cool než Amerika, ale pouze zosobňují 20. století: narcismus. Podle autora hipsteři nepřinášejí New Yorku nic užitečného, žádné kvalitní umění, pouze se předhánějí v sebekritice, tedy pokud jde o kritiku vlastní kultury. Hipsteři se hubí vzájemně, dokonce vůči sobě prý vystupují natolik agresivně, že kdyby tato vzájemná „genocida“

107SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

108LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

neprobíhala jen v tzv. blogosféře a digitálním světě, mohli by se vymýtit i reálně.¹⁰⁹

I přívrženkyně hipsterů, Julia Plevin, dokáže vznést kritiku: není jasné, zda je pro hipstery důležitější vzhled nebo hodnoty. Vyhýbají se značkám a „označování“, avšak všichni se oblékají téměř identicky, chovají se identicky a konformně ve své nekonformitě. Jejich vzhled a jednání jde tedy proti přesvědčení subkultury hipsterů. Nenávidí všechny trendy a zapadání do mainstreamu. Ovšem napříč Amerikou i Evropou se stávají mainstreamem, na předměstích i v centrech velkých měst, na venkově, na státních i soukromých školách.¹¹⁰ Vzniká oxymoron „mainstreamový hipster“.¹¹¹

Veřejnost hipstery kritizuje za jejich negativismus a apatičnost k tomu, co je nezajímá. Dále jim reputaci snižuje i již zmiňované spojení mezi hipsterstvím a gentrifikací, tendence hipsterů se samovolně infiltrovat do vyšší sociální vrstvy, než do které skutečně patří, která je někdy dokonce přirovnávána frázi „bílá síla“. Dále jsou hipsteři popisováni jako entity se slabostí pro kritičnost a apatii.¹¹²

V roce 2013 v rámci výzkumu *Public Policy Polling Survey* odpovídali respondenti i na otázky týkající se subkultury hipsterů. Z 571 respondentů vyjádřilo jen 16 procent Američanů pozitivní názor na příslušníky této subkultury, naopak 42 procent má na tuto část obyvatelstva názor negativní. 23 procent dotázaných odpovědělo, že hipsteři příznivě ovlivňují současnou kulturní scénu, téměř polovina (46 procent) však uvedla, že jejich příspěvek ke kulturnímu rozvoji je zcela bezpředmětný a bezduchý.¹¹³

109LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

110PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

111LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. 2007. [online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

112KELLOGG, Caroly. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

113MCLAUGHLIN, Seth. *Poll: Many Americans Dislike Hipsters, Are Open to Hipster Annoyance Levy*. The Washington Times. 2013. [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.washingtontimes.com/blog/inside-politics/2013/may/13/poll-many-americans-dislike->

Na druhou stranu vzhledem k rozšiřování internetových fotoblogů a sociálních sítí roste mezi mladými obliba hipsterské městské kultury, a tak získává nové členy exponencionální rychlostí. Zažité kulturní normy byly hipstery rekonstruovány dle vlastních.¹¹⁴

Hipsterství je ale často odmítáno pro svou přetvářku nebo pouhou honbu za image, nevede totiž ke změně ve společnosti, nepodporuje skupiny, které jsou dlouhodobě vyloučeny z většinové společnosti a jsou znevýhodňovány. Mnoho antihipsterských hlasů se ozývá z chudých předměstí velkých měst. Mladí muži odsud se k subkultuře hipsterů nepřidávají například z toho důvodu, že čím více budou dávat najevo svou citlivost, touhu po vzdělání, oblibu v umění a kultuře, tím více se budou stávat ve svém prostředí zranitelnými a jejich mužnost bude ohrožená. Nenávist vůči hipsterům pramení od lidí, kteří by rádi drželi krok se sociálními změnami, avšak jejich původ či podmínky jim to nedovolují.¹¹⁵

Pro kritiku hipsterů ale nemusíme chodit za hranice. Už název kapitoly o hipsterech publikace *Kmeny* podněcuje čtenáře k rozpakům: *Člověkem ve věku ironie*. A dále autor Karel Veselý pokračuje: „*Surfuji po povrchu věcí a sklízím za to posměch. Děti éry, v níž se identita proměnila ve shluk jedniček a nul, které si můžete stáhnout zdarma z datových úložišť typu Rapidshare, jsou ale možná předvojem budoucího lidství.*“¹¹⁶

Autor se neostýchá kritiky povrchnosti hipsterů: v honbě „cool“ statusu jsou ochotni obětovat pohodlí a příjemné prožitky. I tato subkultura je spojována s hudební scénou, jde ale o jaksi obrácený postup: nejde ani tolik o styl či kvalitu hudby jako o image kapely či interpreta. Rozhoduje země či město původu (vysoce hodnocený je Berlín nebo severské země), prezentace na internetu včetně toho, zda byla zmíněna některými vlivnými

hipsters-are-open-hips/

114 PARASUCO, Trey. *Hipster*. Urban Dictionary. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

115 Tamtéž.

116 SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

blogery nebo trendsettery. Image kapely dle autora zastiňuje vnímání hudby samotné a do popředí řadí jen vlastní posluchačovy myšlenky o ní.¹¹⁷

Také mluví o hipsterství jako o prostředku výdělku velkých firem postaveném na povrchnosti: černé cool – ta úžasná sexy nálepka s nekonečným množstvím použití – se stala součástí marketingových strategií velkých korporací, které skrze ni prodávají dospívajícím iluzi opravdovosti.¹¹⁸

Hipstery přirovnává k měňavkovitým beztvářům, což může způsobit, že se stanou definitivní postsubkulturou, která se obejde bez ideologie i přesně vymezených hranic. Kloužou po povrchu věcí a pronásleduje je za to výsměch většiny, která v nich vidí obyčejné pozéry. Jenže co když je svět nenávidí právě proto, že současnému člověku západní civilizace nastavují kruté zrcadlo?¹¹⁹

3.3.2. Pozitivní kritika

Existují samozřejmě i „zastánci“ hipsterů nebo ti, kteří nehodnotí veškeré jejich jednání s takovým despektem. Hipstersví je často srovnáváno s avantgardou, je dokonce v jistém smyslu považováno za její synonymum. Každá doba má optikou tohoto přístupu své hipstery.¹²⁰ Vývoj je nezastavitelný a jakákoliv subkultura se časem stane mainstreamem. Mnoho výjimečností či odchylek od normy se dá považovat v počátcích za projev hipsterství, pokud se ale uchytí, stanou se masovou záležitostí, a tak ztratí svou originalitu.¹²¹

Hipstery od jiných subkultur odlišuje silné estetické vnímání a přenášení ho do běžného

117SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

118Tamtéž.

119Tamtéž.

120KELLOGG, Caroly. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

121LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

života. Mark Hunter mluví o hipsterech jako o inspirativní a kreativní skupině lidí.¹²² Můžeme říci, že mají podíl na zvelebování veřejného prostoru, podporují mladé či neznámé umělce, organizují nejrůznější kulturní akce. Což nikdy nemůže být na škodu, otázkou je, či se k produktům jejich aktivit dostane i široká veřejnost, nebo jsou opět určeny jen pro přívržence subkultury.

Možná s jejich „bohémštějším“ stylem života souvisí i to, že jsou přirovnáváni k subkultuře hippies. Jsou takzvaně víc free než ostatní.¹²³ V tom pozitivním smyslu: nejsou tolik svazováni názorem většiny, konformitou nebo zajetými zvyky či idejemi. Nejsou otroky většinové společnosti.

Hipsteři nastolili – nebo na jeho nastolení mají alespoň lví podíl – postmoderní, antikonzumní trend. Ukázali, že se jim cesta, kterou se Amerika, potažmo celá takzvaná západní civilizace, ubírá, nelíbí. Společně s masovou společností vytváří konsensus mezi tímto trendem a konzumem. Pro upřesnění se jedná o trend menší spotřeby, udržitelného rozvoje, takzvaného zeleného přístupu, eliminace masových a nadnárodních obchodů a restaurací, respektive podpory lokálních prodejců, farmářů a podnikatelů.¹²⁴

Pokud ani jmenované důvody nejsou dosti přesvědčivé o tom, že jsou hipsteři přínosem pro západní společnost 21. století, můžeme kapitolu uzavřít tím, že jí alespoň vysloveně neškodí. Řekl někdo, co je špatného na plátěných taškách, organickém jídle, cvičení jógy a pokusech odvrátit ekologickou katastrofu? A proč být znepokojeným ze skupiny mladých lidí, která svůj volný čas tráví na kosmopolitních a inspirativních místech?¹²⁵

122KELLOGG, Caroly. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

123LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

124PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

125HUGES, Evan. *The Great Inversion in New Brooklyn*. Utne Reader. 2013.[online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.utne.com/politics/new-brooklyn-zm0z13mazlin.aspx?PageId=1>

3.4. Výzkum

3.4.1. Volba techniky výzkumu, výběr vzorku a sběr dat

Jako techniku výzkumu jsem zvolila polostandardizovaný rozhovor. Jde o kvalitativní výzkumnou techniku, která se v tomto případě jeví jako funkčnější a přínosnější než například dotazníkové šetření nebo standardizovaný rozhovor. Jde především o verifikaci, upřesnění nebo doplnění dat získaných z literatury. A také zasazení pojmu hipster do českého prostředí.

Pro respondenty jsem měla připravených několik okruhů otázek (ztotožnění se se subkulturou hipsterů, hudební vkus hipstera, bydlení hipsterů, oblékání a styl hipsterů, volný čas hipsterů, hodnocení hipsterů), které jsem v návaznosti na situaci a předešlé odpovědi upravovala a volila dle zájmu respondenta.¹²⁶

Rozhovory probíhaly v neformální atmosféře. Pokud byli respondenti ochotní mluvit, nepřerušovala jsem je a nechávala rozvíjet jejich úvahy. I to je důvod, proč jsem pro výzkum zvolila rozhovor, nikoliv dotazníkové šetření. Domnívám se, že dané téma je natolik nedefinovatelné, že by bylo velmi obtížné, ne-li nemožné, vytvořit dotazník, který by obsáhl všechny možnosti odpovědí.

Sběr dat probíhal na pražské náplavce, která je známá velkou koncentrací hipsterů. Na její revizalizaci a takzvaném oživení má velký podíl Ondřej Kobza, který je mnohými zaslouženě považován za „největšího pražského hipstera“. Respondenty-hipstery jsem vybírala sama: tři rozhovory byly na tomto místě předem domluvené – s hipstery z řad mých známých (jeden se bohužel nedostavil), další respondenty jsem vybírala náhodně sama – dle vzhledu. Oslovila jsem pět mladých lidí; dva se se mnou odmítli bavit a jeden další rozhovor musel být brzy po začátku ukončen kvůli respondentově zaneprázdněnosti. Výsledný počet rozhovorů jsou tedy čtyři. V Příloze č. 4 – 7 jsou k dispozici jejich částečné přepisy. Uvedena jsou reálná křestní jména a věk, více informací, už proto, že se někteří v rozhovorech svěřují i s relativně intimními skutečnostmi, si respondenti nepřáli

¹²⁶DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum, 2011.

zveřejnit.

3.4.2. Výsledky výzkumu

Jsem si vědoma toho, že velikost vzorku, tedy čtyři respondenti, je na jakékoliv zobecnování příliš malý. V tomto případě, kdy měly rozhovory sloužit jako potvrzení získaných dat z odborných článků, publikací nebo esejí širší veřejnosti, hipsterů nebo novinářů, považuji díky své povaze polostrukturované rozhovory za dostatečné.

Následně nabízím společné znaky odpovědí a posléze také některé další myšlenky, které považuji za zajímavé.

Žádný respondent, ač zjevně příslušník subkultury hipsterů, nepotvrdil, že se s touto skupinou obyvatel ztotožňuje. Buď zařazení mezi hipstery kategoricky odmítal („*Jsi hipster?*“: „*Ne. Nemyslím si to, nemyslím si to.*“; „*Nejsem.*“), nebo přiznal, že hipsterem pravděpodobně je, ale už z principu to musí negovat („*Jasně, že musím říct, že ne.*“; „*Haha, samozřejmě, že ne. Takže jo.*“), nebo nemá rád zařazování do určitých stylů, takzvané „škatulkování“ („*Tohleto škatulkování nemám rád. Kdo to je? Každý, kdo se trochu liší a není metalista? I pankáčům se někdy říká hipsteři. Tohle nemám rád a nechápu ty definice.*“). Tím ale vlastně podtrhli negativní pohled na hipstery a přiznali, že i oni se vlastně vymezují ze stylu, kterým jsou sami ovlivněni.

Všichni respondenti samovolně definovali hipstery jako osoby, které pracují, studují nebo alespoň mají jako koníček nějaké odvětví umění. Jsou to lidé z filmového průmyslu, z oblasti výtvarného umění, pracují v rozhlase či v jiných médiích, pořádají různé kulturní akce („*Třeba Štěpán chce pracovat v radiu. ... Verča – a vlastně i Štěpán – fotí, takže se fotíme...*“; „*Taky mám analogovej foťák po rodičích. Pak si ty fotky vyvolávám a schovávám. Verča má analog, fotí tím různé projekty. A digitální zrcadlovku kvůli práci. Taky na cestování nebo nějaké kvalitní fotky.*“; „*On vlastně celý ten gympl byl plný*

hipsterů. Jo, polovina lidí hrála v kapele, taky jsme malovali, že jo, dělali různé projekty, akce, zasahovali do veřejného prostoru, točili filmy, osvětu. Všichni byli intelektuálové, chodili do Aera, nosili sáčka přes mikiny, věci ze sekáče, kouřili, byli extrémně benevolentní ke všemu odlišnému až divnému.“; „Ale ze spousty lidí jsou hipstři. Hrozně moc lidí odtamtud šlo na nějaké výtvarné školy, i na AVU, UMPRUMku, nějaké ilustrace, šperkařství, fotky, taky hrozně moc na architektury, hlavně do Liberce, tam je ta architektura taková kreativnější. Aspoň se to říká a spolužáci mi to potvrzují. To hipstři dost jsou. No a pak taky šli na FAMU nebo tu filmovku do Písku. A ten zbytek na humanitní školy. Fildy, nějaké produkce, mediální studia a tak. Strašně moc lidí, když to umění netvoří, tak se ho stejně nějak dotýká. Dělají filmové festivaly, různé pírka kulturním akcím, neziskovkám... Taky si strašně moc lidí přivydělává v kavárnách a když tam zrovna nepracuje, tak se tam povalují.“; „Přijde mi, že většinou ty hipsteři jsou umělci. Nebo minimálně samozvaní nebo duší nebo něco takovýho.“; „Často to jsou umělci, filmaři, grafici, architekti, pořádají koncerty, hudební nebo filmové festivaly, možná i lidi od divadla. Často pracují v nezávislých nebo alternativních médiích.“).

Respondenti sebe nebo hipstery hodnotí jako výjimečné, nezapadají do mainstreamové společnosti, svou jedinečnost opakují, často dokládají činy nebo skutečnými odlišnostmi od masy. („Jsem zvláštní. ... Zajímavý.“; „Zní to namyšleně, když řeknu, že jsem byla hipsterka dávno před tím, než jsme pro to vůbec měli pojmenování?“; „Jsme trochu výjimeční.“) Například svou homosexualitou, vegetariánstvím, zájmem o menšiny, o kvalitní stravu, produkty nebo tím, že neposlouchají hudbu pro masy či určité hudební interprety „objevili“ již před tím, než byli známí či patřili do popkultury („Taky pořád něco objevuju, mám na to nejrůznější aplikace. Hlavně Spotify, AppStore a Deezer. Ale třeba Aurora, Caro Emerald, Kodaline, Sun Glitters, Florence... ... Jo. Ale hodně toho poslouchám už dlouho.“; „Tak třeba ta Wintrovka. Kterou jsme my, co to hipsterství nějak fakt žijem, haha, znali už dávno před Herbářem. Protože Ekstáze svatý Terezy, že jo!“).

S předešlými odpověďmi souvisí i hudební vkus respondentů. Vyzívají se v tom, že znají

obrovské kvantum hudebních interpretů. Pravděpodobně však jejich oblíbenost kolísá. Hodně se řídí aplikacemi na poslech hudby nebo různými hudebními mixy, které vytváří například Youtube. Také mají svá oblíbená radia. („*Pust si Wave nebo Radio 1. To britské myslím. Ale mám rád takové elektronické divnosti. A taky hudbu, která je nějak genderově podpůrná. Třeba Antonyho Hegartyho, Patricka Wolfa... Ale taky úlety, jako je třeba ČokoVoko.*“; „*Tak to by bylo...Bonobo...potom...no... Ale většinou styl indie.*“).

Všichni oslovení studovali tzv. humanitní obory nebo školy s uměleckým zaměřením. Na studium dávali velký důraz a před pracovními zkušenostmi upřednostňovali zájmové činnosti nebo neplacené stáže. Respondenti jsou po dobu studia finančně podporováni rodiči („*Podporují mě rodiče. Studuju, nemusím pracovat, ale třeba o prázdninách si pár týdnů přivydělávám.*“; „*Pracuji, ale výděly mám minimální. Prioritou je pro mne studium. Snažím se dostat na různé stáže.*“).

Pozitivně hipsteři na subkultuře, „do které nepatří“ hodnotí zelený přístup. Tedy to, že přemýšlí nad spotřebou, nakupují v obchodech se zbožím z druhé ruky, nebo se snaží využívat lokální suroviny a výrobky šetrné k přírodě („*Jo, jasně. Nějak se dostává do povědomí ten environmentální přístup.*“; „*Myslím si, že v něčem je to dobrý. Třeba co se jídla týče. Že třeba přemýšlí nad tím, co a kde si kupují a co jedí. A myslím si, že v otázkách ekologie jsou jako na správné cestě.*“; „*...a taky do kvalitní kosmetiky. Kupuju si jen takovou, která je šetrná k přírodě a nebyla testovaná na zvířatech.*“).

Naopak se hipsterům na ostatních členech subkultury nelíbí jejich „neoprávdovost“ a povrchnost („*Myslím, že třeba to, že popírá, že je hipster. Haha. Ale asi nějaké pozérství, bohužel. Že se hrozně snaží o nějakou nahodilost, která je ale nucená.*“; „*Nelíbí se mi na tom to pozérství.*“).

Jako prototyp hipsterského bydlení uvedli všichni byt ve starém činžovním domě na Letné. Někteří respondenti v takových dokonce bydlí, jiní po podobném bydlení touží. Specifické je i vybavení bytů: z bazarů, retro nábytek, industriální styl, strohost a minimální počet nábytku. Zařízení bytu by mělo být promyšlené do detailu, avšak

působit nahodile („No, zařídila jsem si ho věcma z bazaru, některý věci jsou z Ikey. Hlavně doplňky, lampičky, zařízení do kuchyně. Ale dost jsem nad tím zařízením přemýšlela a chtěla jsem, aby tam všechno fungovalo společně a bylo výjimečné. Nešlo jen o nějakou funkci a nízkou cenu.“; „Ale ten byt, ať je v paneláku, vypadá spíš jako nějaký industriální mezonet. Odhalený trubky, retro lustry, čistý linky, stříbrná zeď, dřevěná podlaha, postel z palet. No, je to hipsterina. Brutální.“).

Stejně tak hipsteři oblečení kupují použité, neboli „z druhé ruky“, s oblibou nosí i oblečení po svých předcích, případně nakupují ve velkých a levných řetězcích („Snažím se kupovat levnější věci. Takže takový haemka a céáčka. Protože tam mají obyčejné věci, které se dají dobře kombinovat. Potom dost často na internetovejch bazarech, občas zajdu i do sekáče a dost často vytáhnu doma ze skříně i nějaký starý věci. Třeba po mamce nebo třeba i po dědovi.“; „Nakupuju v sekáčích.“) Rozhodně ale na svůj vzhled dají hodně, také se chtějí svým stylem odlišovat („Nejradši dávám peníze do tetování, piercingů...“; „Elegantně, někdy možná staromódně, ale je to retro. Moc oblečením nechci vystupovat z davu, ale ponožky do sandálů a rejoicky bych si nikdy neoblékl. Mám rád uhlazený styl, košile, úzké džíny. Ale ne vysloveně džegíny. Botasky. Vše jednoduché, kvalitní, neobnošené. Možná jsem trochu jako nerd. Vlastně možná i trochu jsem nerd, i když takový nechci být. To je možná můj problém s identitou.“).

Zajímavé bylo, že i respondenti si jsou vědomi toho, že se subkultura hipsterů proměňuje („Já myslím, že před těmi čtyřmi lety mi přijde, že se hipster říkalo někomu jinému. Nebo jinak vypadal. Říkalo se hipster o lidech, který vypadaj jinak než vypadaj dnes.“). Také se objevila zmínka o tom, že hipstery lze dělit na různé typy („To je pro mainstream hipsterství. I když já vím, že ten pojem hipster je hrozně široký. A já jsem spíš ironic-ster. A ironická jsem i v tom, že jsem ironická.“).

Jako „hipsterské vzory“ uvedli respondenti jmenovitě Šimona Holého, Anitu Krausovou, Veroniku Ruppert, Bohdana Bláhovce, Jenovéfu Bokovou, Jareda Leta, Natalii Portman, Kateřinu Winterovou, Ondřeje Kobzu nebo Tomáše Třeštíka. U posledních tří ale

respondentka okamžitě pochybovala („*Wintrovka! ... No a pak Kobza. A Tomáš Třeštík! Ale ten asi taky není úplně hipster, je to komerčňák. A moc ho nese*e, co si kdo myslí. Oni všichni tihle tři vlastně nejsou hipstři. Jsou dost starý. Jsou to vlastně takový modly hipsterů, ale sami jsou prostě nějak vzdělanější, uvědomělejší, vnímaj věci kolem sebe, jsou z toho uměleckého světa...*“).

Všichni respondenti potvrdili, že hojně využívají sociální sítě. Avšak vzhledem k dnešní době a věku respondentů nejsou jejich odpovědi nijak nepředvídatelné („*Hodně... Snapchat, Twitter, Facebook, různé blogy, Youtube, Instagram. A taky nějaké aplikace pro gaye.*“; „*Jen Facebook, Instagram a Youtube.*“).

Výsledky rozhovorů můžeme zhodnotit jako přínosné. Prakticky veškeré odpovědi potvrdily hypotézy, které nabídla předešlá kapitola, případně je doplnili a svými úvahami obohatili. Z jaksi anonymních dat, která mohla svádět k pocitu generalizace, rázem vznikla ověřitelná data. Respondenti žádnou informaci, která byla zjištěna z předešlých zdrojů, nevyvrátili nebo nezpochybnili.

4. ZÁVĚR

Celá práce směřovala k jedinému: vytvořit definici hipstera jako příslušníka postmoderní subkultury, zasadit do historického a společenského kontextu, popsat jeho a jeho jednání. Práce stojí na teoretickém základu, který poskytly odborné texty o subkultuře i subkultuře hipsterů a dále eseje a jiné články publicistického rázu. Teorii měly potvrdit nebo rozvinout či specifikovat – což se také stalo – rozhovory provedené s příslušníky probírané subkultury.

Jako vyústění práce tedy nabízím definici hipstera a odpovědi na otázky, které byly položeny v úvodu textu.

4.1. Definice hipstera

Z předchozích stran není složité odhadnout, že všeobjímající a naprosto vystihující definici hipstera není možné vytvořit. Subkultura je relativně nová, stále se proměňuje, a tak její dnešní popis zítra už nemusí platit. Přesto ji ale podle předešlých kapitol zkusme vytvořit.

Termín *hipster* má původ v USA a šířeji se začal užívat už v 30. letech minulého století – původně pro afroamerické jazzové muzikanty. Během deseti až dvaceti let byli hipstery víceméně výhradně američtí nekonvenční hudebníci bílé pleti, kteří se velmi silně vymezovali vůči většinové společnosti a pohrdali mainstreamem. Dávali najevo svou nadřazenost a výjimečnost. V 60. letech byli hipsteři zaměňováni s beatniky a jinými kontrakulturami, které byly spojovány s užíváním drog nebo malými podvody či krádežemi. I v tomto období se hipsteři vyhraňovali vůči mase, v jejíž spárách trpěli a přebírali roli utlačovaných černochů. Nezajímaly je přízemní starosti každodenního života a v každé situaci byli „cool“.

Zhruba na tři desetiletí až do konce 90. let rezonance termínu hipster utichla. Na přelomu tisíciletí se začala formovat jedna z nejsilnějších současných subkultur. Její vývoj se v USA a Evropě liší; zatímco ve Spojených státech vývoj subkultury podle odborníků skončil už v roce 2009, u nás je i v roce 2016 stále na vrcholu.

Hipster je mladý člověk obvykle mezi dvacátým a třicátým rokem žijící zejména ve velkých městech, jehož veškeré konání a chování se točí kolem jediného: odlišit se a deklarovat okolí svou jedinečnost. Jeho styl je definován zejména způsobem oblékání: typickým oděvem jsou těsně přiléhavé džíny, retro tenisky nebo klasické „plátěnký“ značky *Converse* a brýle s tlustými a výraznými obroučkami. Svým stylem příslušníci subkultury hipsterů potlačují genderové stereotypy, zavrhují zaseté ideály krásy, řídí se fenoménem androgynie a feminismu. S oblibou přidávají různým artefaktům nové významy, ať už jde o oblékání nebo například zařízení bytů. Hipsteři se urputně snaží o odlišení se od většiny a výjimečnost – zejména ve vzhledu – paradoxem ale je, že jsou velmi výraznými trendsettery.

Hipsteři mají většinou silné estetické citění, jenž se snaží přenášet do běžného života. To se odráží v jejich zájmu o umění všech směrů, nejčastěji však inklinují k designu, fotografii nebo filmu. Jsou mnohdy studenty právě uměleckých škol nebo humanitně zaměřených oborů. Poslední roky se jako studenti „rozlévají“ i na další fakulty, například právnické nebo ekonomické. Zástupci hipsterů lpí na kvalitním vzdělání, které jim v budoucnu přinese příznivé finanční podmínky, mnohdy pracují v odvětví PR, médií nebo již zmiňovaném umění.

Volný čas hipsterů se točí kolem budování „cool“ statusu a až hédonistického přístupu k životu. Otázkou je, nakolik ho skutečně naplňují, jsou totiž spíše lovci zážitků. Vyhledávají místa s *geniem loci*, různé kavárny, kluby, výstavy, divadla, bazary, farmářské nebo bleší trhy. Oblibují dlouhé hovory s přáteli nad kvalitní kávou nebo brunchem, snaží se si užívat „dokud mohou“. I když nejsou umělci, velmi často něco tvoří, podílí se na různých „projektech“ nebo se zapojují do různých občanských iniciativ, které

většinou vystupují proti majoritní společnosti, navštěvují inspirativní přednášky. Snad všichni jsou svým způsobem fotografové, kritici artových filmů a čtou kvalitní literaturu, zajímavé magazíny nebo zábavné a ironické blogy.

I v hudebním vkusu se snaží odlišovat, poslouchají alternativní hudbu, indie nebo ambient. Zásadní je však objevovat kvalitní „nové kapely“. Ve chvíli, kdy se /mnohdy i díky nim/ stanou známějšími, nebo se dokonce stanou populárními, pro hipstery ztrácí na atraktivitě.

Pro poslech hudby, hledání nových „neznámých“ idolů nebo sdílení své výjimečnosti využívají hipsteři hojně sociálních sítí a různých aplikací. Technologie jsou zásadní pro jejich život – spojují je se světem. Subkultura hipsterů se vyznačuje tím, že stírá mezinárodní nebo zaoceánské hranice, cestování je přirozenou a žádoucí součástí života. S tím souvisí i jazyková vybavenost hipsterů: znalost anglického jazyka je nezbytností.

Vzor hipsterského bydlení je byt v oblasti, na kterou se váže nějaká městská historie, a ta se stále v atmosféře místa odráží – ať už mluvíme o americkém Brooklynu, britském Camdenu nebo pražské Letné. Byt by měl být stroze až industriálně, ale harmonicky vybaven zejména designovým nábytkem a retro skvosty, které jsou v ideálním případě zrepasované samotným nájemcem. Hipsteři se obklopují fotografiemi a jinými předměty, které pro ně mají citovou hodnotu, avšak vzhled bydlení nenarušují.

Hipsteři si zakládají na environmentálních přístupech – odráží se v alternativních způsobech stravování, využívání lokálních zdrojů a firem, recyklaci oblečení nebo nábytku. I v těchto ohledech ale nastavili celosvětový antikonzumní trend, čímž se z jejich filozofie opět stává komoditou nadnárodních firem.

Hipsteři však mají problém se subkulturní identitou. Odmítají zařazení do této skupiny, v některých případech to berou dokonce jako urážku. Je to vlastně předvídatelné: jejich životní přístup „být jiný“ je zařazením do jakékoliv skupiny potírán. Tímto přístupem si však pravděpodobně ubližují – pokud se nejsou schopni přijmout ani oni sami, těžko je přijme většinová společnost. Jsou kritizováni za svou povrchnost, přiživování se na

předešlých subkulturách, neužitečnost, přetvářku a neustálou honbou za image. Někdy jsou považováni za znuděnou generaci mladých žijících v nadbytku.

4.2. Odpovědi na výzkumné otázky

Jde opravdu o subkulturu nebo jen fenomén?

Ač v celém textu nazývám hipstery subkulturou, není odpověď tak jasná. Pokud bychom brali v potaz původní teorie subkultur (chicagská nebo birminghamská škola), pravděpodobně by hipsteři nemohli být považováni za subkulturu. Sice uznávají vlastní a společné hodnoty a normy, ale se subkulturou mnohdy nejsou identifikováni, ba co víc, zařazení do subkultury se brání. Právě proto nelze mluvit o jakékoliv formě akce v rámci subkultury, která byla v prvních teoriích zásadní.

Postsubkulturní teorie jsou k hipsterům ale shovívavější. Především navrhuji nahrazení pojmu subkultura například za výraz *životní styl* nebo *komunita založená na vkusu*, což i podle mého názoru hipstery vystihuje lépe. Také upozorňuje na přehnanou generalizaci příslušníků subkultur. To řeší odpor k určitému „škatulkování“, který hipsteři vyznávají. V moderních teoriích jsou subkultury vnímány jako prostředek k vyjádření alternativity. Příslušníci subkultur jsou identifikováni na základě vkusu, vzhledu a životního stylu. Subkultury jsou často stylovými revivaly, což se o hipsterství dá říci už kvůli převzetí názvu od hipsterů z poloviny 20. století nebo oblibě v rekontextualizaci artefaktů. Dle Dicka Hebdidge členství v subkultuře stojí na sdíleném hudebním vkusu, stylu oblékání, soustředění se kolem určitých aktivit, hodnot, používání materiálních artefaktů. Příslušníci subkultury komunikují odlišnost a skupinovou identitu. Opět, až na poslední, problematický znak, hipsteři vše splňují. Hipsteři reagují na společenské problémy, sdílejí je, také zájmy nebo činnosti a hodnoty, v některých prostředích i slang. Vystupují proti generaci svých rodičů nebo většinové společnosti, jsou propojeni distribucí hudby,

festivaly, sítě informací na internetu, v zinech nebo sociálními sítěmi. Hipsteři jsou vymezení i lokálně: obývají určité části města, navštěvují stejné podniky, kluby nebo kavárny.

Všechny teorie popisují subkulturu jako skupinu, která se vymezuje a je rezistentní vůči masám nebo majoritní společnosti. Což hipsteři dodržují naprosto. To, že se masou sami stávají, je už věc druhá. I v probírané subkultuře lze rozlišovat pozéry a insidery.

Hipsteři však pravděpodobně nepotřebují subkulturu, aby v ní nacházeli souputníky. Avšak jsem přesvědčena, že i oni se samovolně dalšími hipstery více či méně obklopují. Stejně tak jsem v literatuře nenašla jakoukoliv zmínku o vnitřní hierarchii subkultury hipsterů, ani o tom, že by byli hipsteři ve vztahu k práci chápáni negativně nebo dokonce znevýhodňováni. Subkulturu hipsterů můžeme definovat jako hédonistickou, parazitickou však pravděpodobně nikoliv.

Hipsteři tedy v moderním pojetí teorie subkultur za subkulturu považováni být mohou. Několikrát jsem se v literatuře setkala i se spojením „kontrakultura hipsterů“. S tím však nesouhlasím, protože i když hipsteři mohou být chápáni jako politicky angažovaná subkultura, nejsou vnitřně dostatečně sjednoceni a ač vyjadřují nesouhlas s většinovou kulturou, nejde o skutečný /militantní/ odpor. Z podobného důvodu nemohou být hipsteři definováni ani jako hnutí. Plošně vzato mají stejné nebo podobné cíle, ale v rámci subkultury hipsterů neexistují formální organizace, které by požadovaly příslušnost k dané subkultuře. Stejně tak nejspíše nejde o scénu, protože hipsteři nejsou definováni především a zejména hudebními interprety a hudebními fanoušky.

Jak se subkultura hipsterů liší od předchozích subkultur?

Rozdílů je jistě mnoho, vycházejme z toho, co nabízela teoretická část práce. Hipsterství není pro hipstery pouhým trávením volného času, „nemizí“ například v profesním životě. Naopak je jeho součástí a příslušníci subkultury volí v návaznosti na svůj styl, který jim spoluvytváří pohled na svět, i typy zaměstnání.

Subkultura hipsterů sice může částečně sloužit jako únik ze sociální vrstvy, do které se její příslušníci narodili, jde ale většinou o opačný směr. Hipsteři pochází většinou ze střední třídy či jednodušeji, dobře situovaných rodin. Skrze subkulturu svůj status „snižují“. Nakupovat v second handech nebo bazarech totiž kvůli finančnímu nedostatku opravdu nemusí, ale můžeme říci, že se stylizují do „chudších poměrů“. Naopak tomu bylo u většiny subkultur vycházejících z dělnické třídy, případně u jiných současných subkultur, které se mnohdy finanční stránkou svých členů vůbec nezaobírají.

Pro subkulturu hipsterů není nejdůležitější určení skrze hudbu, i když je samozřejmě důležitá. Ale hipsteři nemají žádnou svou hymnu nebo „klasickou“ hudební skupinu. Hudební trendy probírané subkultury se totiž mění závratnou rychlostí.

Největším rozdílem je však skutečnost, že se příslušníci subkultury se subkulturou samotnou jen málokdy ztotožňují, respektive sami sebe označují za hipstery. I když literatura i rozhovory ukázaly jejich vědomí o tom, že sami jsou nositeli mnoha atributů hipstera. Dokonce přiznávají, že popření jejich hipsterství vlastně vypovídá o tom, že k subkultuře patří. Jde tedy o celkem schizofrenní stav příslušníků subkultury hipsterů.

Co definuje hipstera?

Hipstera ve všem jeho konání a smýšlení vystihuje jeho ostré vyhranění se proti konzumu, touha po jedinečnosti (v koníčkách, smýšlení, vzhledu i zážitcích) a silný důraz na styl. Odmítá jakákoliv stigmata a „škatulkování“, vyznává takzvaný zelený přístup a šetrnost k přírodě, což se odráží v jeho oblibě v recyklaci. Kromě oblečení nebo nábytku recykluje vizuální prvky subkultur posledních 60 let, jejichž významy rekontextualizuje.

Subkultura hipsterů je vizuální kulturou, její příslušníci jsou mnohdy s uměním propojeni i vzděláním nebo zaměstnáním, v posledních letech se hipsteři hojně uplatňují i v konzervativnějších zaměstnáních. Vztah k umění uspokojují svou kreativitou, tvorbou nebo fotografováním ve volném čase. Hipsteři jsou do určité míry produktem masové společnosti a globalizace, často cestují a využívají sociální sítě a blogy na internetu, kam

do určité míry přenáší svůj život. Vyznávají pozitivkářský způsob života, jsou sebestřední, ač společnost přesvědčují, že jsou velmi empatictí a vnímaví k menšinám. Hipsteři jsou novou sociální vrstvou vyšší střední třídy, jsou znechuceni masovou společností, pro kterou ale fungují jako trendsetteři. Zvláštností subkultury je, že se s ní většina jejích členů neidentifikuje a styl hipsterů se tříští na množství dalších „odnoží“.

Jak zasahuje hipsterství do veřejného prostoru a jak je přijímáno masovou společností?

Mohli bychom očekávat, že subkultura hipsterů, jako entita, která většinovou společnost podrobuje ostré kritice, se bude snažit do veřejného prostoru silně zasahovat, a tím kultivovat masy. Ve skutečnosti jsou ale hipsteři vůči okolí relativně uzavřenou skupinou. To dokládá i výzkum, dle kterého převládá názor Američanů, že hipsteři ke kulturnímu rozvoji USA prakticky nepřispívají. Z rešerše dostupných zdrojů, je jasné, že se ozývá především negativní kritika hipsterů a ve společnosti daná subkultura není příliš oblíbená. Což je ale částečně nepochopitelné, pokud si uvědomíme, že hipsteři jsou velmi výraznými trendsettery západního stylu a kultury a prakticky ovládají marketing life-stylových a zejména oděvních značek. Protimluv „mainstreamový hipster“ vyjadřuje zvláštní dichotomii, kdy majorita kopíruje něco, co kritizuje a hipster, toužící po jedinečnosti, se stává opakem svého cíle.

Dále i přes nepřilíživé přijímání převládá názor, že hipsteři jsou kreativní a přinášejí objevy /později často globálně oblíbené/ do hudebního nebo například výtvarného umění popularizací začínajících kvalitních tvůrců a interpretů. Také se snaží o zvelebování veřejného prostoru a podněcují k „oživování“ oblastí a staveb, které byly určeny k zániku. V českém prostředí uveďme například areál Nákladového nádraží Žižkov, které se stalo prostorem pro různé kulturní akce organizované zástupci hipsterů nebo například místem pro svatbu páru hipsterů. Jako druhý příklad vyberme ostravský areál Vítkovice, který je dějištěm festivalu *Colours of Ostrava* a mnoha jiných alternativních akcí.

Jako poslední, o to zásadnější „zásek“ hipsterů do veřejného prostoru uvedme nastolení antikonzumního trendu, recyklace oblečení, nábytku a mnoha dalších součástí života a takzvaného bio trendu ve stravování a popularizace udržitelného rozvoje.

* * *

Hipsteři jsou součástí západní společnosti počátku 21. století. Ať jsou nám protivní, sympatičtí, nebo se s nimi dokonce ztotožňujeme, prakticky neškodí. A můžeme si jen přát, aby byli jedinou starostí naší „kultivované a vyspělé“ společnosti.

POUŽITÁ LITERATURA

- BECKER, Howard. *The Subculture of a Deviant Group: The „Jazz“ Musician*. In GELDER, Ken; THORNTON, Sarah. *The Subcultures Reader*. Abingdon: Routledge, 1997.
- BELL, Daniel. *An Introduction to Cybercultures*. Abingdon: Routledge, 2001.
- BENNETT, Andy; KAHN-HARRIS, Keith. *After Subculture: Critical Studies in Contemporary Youth Culture*. London: Palgrave Macmillan, 2004.
- BENNETT, Andy. PETERSON, Richard. A. *Music Scenes: Local, Translocal and Virtual*. Nashville: Vanderbilt University Press, 2004.
- BURROUGHS, William S. *Junkie*. New York: Ace Books, 1953.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 2011.
- GELDER, Ken. *Subcultures: Cultural Histories and Social Practice*. Abingdon: Routledge, 2007.
- GELDER, Ken; THORNTON, Sarah. *The Subcultures Reader*. Abingdon: Routledge, 1997.
- GINSBERG, Allen. *Kvílení*. [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://ftf.vsmu.sk/files/Allen%20Ginsberg%20-%20Kvileni.pdf>
- GREIF, Mark. *What Was the Hipster?* New York Mag, 2010. [online]. [cit. 2016-04-04].

Dostupné z: <http://nymag.com/news/features/69129/>

HEBDIDGE, Dick. *Subkultura a styl*. Praha: Volvox Globator; Dauphin, 2012.

HUGHES, Evan. *The Great Inversion in New Brooklyn*. Utne Reader. 2013.[online]. [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.utne.com/politics/new-brooklyn-zm0z13mazlin.aspx?PageId=1>

JENKS, Chris. *Subculture: The Fragmentation of the Social*. London: SAGE, 2005.

KELLOGG, Caroly. *What Do Hipsters And Pornography Have In Common?* Los Angeles Times, 2010. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2010/10/hipster-pornography.html>

KEROUAC, Jack. *On the Road*. New York: Viking Press, 1957.

KOLÁŘOVÁ, Marta. *Revolta stylem: Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon, 2012.

LAFONTAINE, Mara. *12 Hipster Types – The Comprehensive Breakdown*. StyleCaster. 2010. [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://stylecaster.com/12-hipster-types-comprehensive-breakdown/>

LANHAM, Robert. *The Hipster Handbook*. New York: Knopf Doubleday Publishing Group, 2008.

LÁTAL, Jan. *Kmeny: Hipsteři*. TV, ČT2. 2014. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10727240820-kmeny/214562260850016-hipsteri/>

LORENTZEN, Christian. *Why the Hipster Must Die: A Modest Proposal to Save New York Cool*. Time Out New York, 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.timeout.com/newyork/things-to-do/why-the-hipster-must-die>

MAILER, Norman. *The White Negro*. New York: City Light Books, 1957.

MCLAUGHLIN, Seth. *Poll: Many Americans Dislike Hipsters, Are Open to Hipster Annoyance Levy*. The Washington Times. 2013. [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.washingtontimes.com/blog/inside-politics/2013/may/13/poll-many-americans-dislike-hipsters-are-open-hips/>

MELCHIOR, Chris. Ambient music, beginnings and implications. Hyperreal Music Archive. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://music.hyperreal.org/epsilon/info/melchior.html>

MUGGLETON, David. *Inside Subculture: The Postmodern Meaning of Style*. London: Bloomsbury Academic, 2000.

PARASUCO, Trey. *Hipster*. Urban Dictionary. 2007. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>

PETRUSEK, Miloslav. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996.

PLEVIN, Julia. *Who's a Hipster?* Huffington post. 2008. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/julia-plevin/whos-a-hipster_b_117383.html

POLSKY, Ned. *Hustlers, Beats and Others*. Guilford: Lyons Press, 1998.

SIEDLOCZEK, Marian. *Utrpení bílého muže*. Host, 2012. [online]. [cit. 2016-04-04].

Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2012/09-2012/utrpeni-bileho-muze>

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010.

SOUČEK, Tomáš; VESELÝ, Karel; VLADIMÍR 518. *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: BiggBoss, 2011.

THORNTON, Sarah. *The Social Logic of Subcultural Capital*. In GELDER, Ken; GELDER, Ken; THORNTON, Sarah. *The Subcultures Reader*. London: Psychology Press, 1997.

WILLIAMS, J Patrick. *Subcultural Theory: Traditions and Concept*. Cambridge: Polity, 2011.

Jak se pozná hipster. Hipster.cz. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hipster.cz/kdo-je-to-hipster/>

Urban Dictionary: Zine [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: http://cs.urbandictionary.com/author.php?author=Nick_V

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Ženský účes (fotografie)

Příloha č. 2: Mužský účes (fotografie)

Příloha č. 3: Losing My Edge (text písně)

Příloha č. 4: Rozhovor I (text)

Příloha č. 5: Rozhovor II (text)

Příloha č. 6: Rozhovor III (text)

Příloha č. 7: Rozhovor IV (text)

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Ženský účes

Zdroj: <https://www.americanapparel.net>

Příloha č. 2: Mužský účes

Zdroj: <https://www.americanapparel.net>

Příloha č. 3: Losing My Edge

Losing My Edge

Yeah, I'm losing my edge.

I'm losing my edge.

The kids are coming up from behind.

I'm losing my edge.

I'm losing my edge to the kids from France and from London.

But I was there.

I was there in 1968.

I was there at the first Can show in Cologne.

I'm losing my edge.

I'm losing my edge to the kids whose footsteps I hear when they get on the decks.

I'm losing my edge to the Internet seekers who can tell me every member of every good group from 1962 to 1978.

I'm losing my edge.

To all the kids in Tokyo and Berlin.

I'm losing my edge to the art-school Brooklynites in little jackets and borrowed nostalgia for the unremembered eighties.

But I'm losing my edge.

I'm losing my edge, but I was there.

I was there.

But I was there.

I'm losing my edge.

I'm losing my edge.

I can hear the footsteps every night on the decks.

But I was there.

I was there in 1974 at the first Suicide practices in a loft in New York City.

I was working on the organ sounds with much patience.

I was there when Captain Beefheart started up his first band.

I told him, "Don't do it that way. You'll never make a dime."

I was there.

I was the first guy playing Daft Punk to the rock kids.

I played it at CBGB's.

Everybody thought I was crazy.

We all know.

I was there.

I was there.

I've never been wrong.

I used to work in the record store.

I had everything before anyone.

I was there in the Paradise Garage DJ booth with Larry Levan.

I was there in Jamaica during the great sound clashes.

I woke up naked on the beach in Ibiza in 1988.

But I'm losing my edge to better-looking people with better ideas and more talent.

And they're actually really, really nice.

I'm losing my edge.

I heard you have a compilation of every good song ever done by anybody.
Every great song by the Beach Boys. All the underground hits.
All the Modern Lovers tracks. I heard you have a vinyl of every Niagra record on German import.
I heard that you have a white label of every seminal Detroit techno hit - 1985, '86, '87.
I heard that you have a CD compilation of every good '60s cut and another box set from the '70s.

I hear you're buying a synthesizer and an arpeggiator and are throwing your computer out the window because you want to make something real. You want to make a Yaz record.

I hear that you and your band have sold your guitars and bought turntables.
I hear that you and your band have sold your turntables and bought guitars.

I hear everybody that you know is more relevant than everybody that I know.

But have you seen my records? This Heat, Pere Ubu, Outsiders, Nation of Ulysses, Mars, The Trojans, The Black Dice, Todd Terry, the Germs, Section 25, Althea and Donna, Sexual Harrassment, a-ha, Pere Ubu, Dorothy Ashby, PIL, the Fania All-Stars, the Bar-Kays, the Human League, the Normal, Lou Reed, Scott Walker, Monks, Niagra, Joy Division, Lower 48, the Association, Sun Ra, Scientists, Royal Trux, 10cc,

Eric B. and Rakim, Index, Basic Channel, Soulsonic Force ("just hit me!"), Juan Atkins, David Axelrod, Electric Prunes, Gil! Scott! Heron!, the Slits, Faust, Mantronix, Pharaoh Sanders and the Fire Engines, the Swans, the Soft Cell, the Sonics, the Sonics, the Sonics, the Sonics.

You don't know what you really want.

Příloha č. 4: Rozhovor I

Anita, 23 let

Jsi hipsterka?

Jasně, že musím říct, že ne. Ale jsem. Všechno, co dělám, co nosím, co studuju, kam směřuju svůj život... To je pro mainstream hipsterství. I když já vím, že ten pojem hipster je hrozně široký. A já jsem spíš ironic-ster. A ironická jsem i v tom, že jsem ironická.

Co přesně ironic-sters dělají?

Smějí se hipsterům a ironizují je. Sami jsou hipsteři. Je to prostě ta nejvyhrocenější

hipsterina. Takže se hipsterům smějou, ale sami jsou jejich vzorem.

Jak dlouho jsi hipsterka? Kdy sis tenhle styl našla?

Vždycky jsem k tomu inklinovala. Už jsem docela generace, která vyrůstala s internetem, mobilem, sociálními sítěmi. Až do vysoký jsem byla trochu mimoň. Taková docela uzavřená do sebe, obklopila jsem se jen pár lidmi. Hodně brouzdala netem.

Dnes je to jiné?

Vlastně ne. Pořád mám kolem sebe jen pár nejbližších. Ale jsou mi opravdu za celý život nejbliž. Máme stejné názory... Nebo... Přemýšlíme trochu jinak než masa. Už vůbec to, že přemýšlíme, stačí. Jsme trochu výjimeční.

Výjimeční?

Jo, zní to moc namyšleně, co. Ale s klidným srdcem to můžu říct. Je to tak.

Kdes tyhle výjimečné osobnosti objevila?

Na vysoké škole. V prváku jsme se sešli celkem fajn parta. A čtyři, pět lidí je pro mě opravdu nejbližších vůbec.

Co studuješ?

Bohemistiku na Fildě. Úkáčko.

...

Jak trávíš volný čas?

Právě s těmi přáteli z ročníku. Navštěvujem se, bydlíme všichni blízko sebe. Chodíme na snídaně, do kaváren, na výstavy, do školy, na koncerty, různé akce. Třeba Štěpán chce pracovat v radiu. Miluje Radio Wave, takže chodíme na různé akce. Koncerty kapel, které sem pozvali, zorganizovali. Verča – a vlastně i Štěpán – fotí, takže se fotíme, nebo taky nějaký výstavy. Teď mám přítele...

Je to vážný vztah?

Já nevím, doufám. Vždycky jsem si myslela, že na to nejsem, ale je výjimečnej. Je přesně můj šálek kávy. Krásnej, zvláštní...

Takže spolu trávíte hodně času?

Jo.

Bydlíte spolu?

Ne. Ale vlastně jo. Taky bydlíme kousek od sebe a buď jsme oba u mě nebo u něj.

V jaké části Prahy ty, tvůj přítel i kamarádi bydlíte?

Tipni si.

Letná?

Přesně.

A jste rodilí Pražané?

Vůbec. Každý jsme z jiného kouta republiky. Přítel je teda Řek.

Předpokládám, že se dá taky definovat jako hipster.

Jo, jasně. Ale to je zvláštní. Řekové v Řecku nejsou hipsteři. Ale snad všichni mladí Řekové a Řekyně, kteří se stěhují za hranice, nebo aspoň jedou někam jinam studovat,

jsou totální prototypy hipsterů, od kterých by se ostatní mohli učit.

Čím to je?

Nevim. Oni jsou sami o sobě dost pohodlný. A když už se rozhodnou někam vycestovat, musí se hodně překonat. Nebo prostě vybočovat z tý jejich povahy. Nejsou spokojení v Řecku. Hipsteři jsou hodně kosmopolitní, cestují, nemají problém žít kdekoliv. Na západě teda. Takže to se asi těm aktivním Řekům a Řekyním líbí. Proto se v tom stylu zhlídnou.

Zpátky k trávení volného času. Co to focení? Digitál nebo analog?

Obojí. Taky mám analogovej foťák po rodičích. Pak si ty fotky vyvolávám a schovávám. Verča má analog, fotí tím různé projekty. A digitální zrcadlovku kvůli práci. Taky na cestování nebo nějaké kvalitní fotky.

...

Pracuješ?

No, jak se to vezme. Škola mi zabere hodně času. Taky si prostě užívám studentských let a kamarádů a věcí, které mě baví. To se mi stane znovu až v důchodu. Ale zapojuju se do různých projektů. Zajímá mě gender, sexualita, odlišnost. Pracuju ve Feministické společnosti na Palachu. Ale je to spíše zájem...

Z čeho žiješ?

Podporují mě rodiče. Studuju, nemusím pracovat, ale třeba o prázdninách si pár týdnů přivydělávám.

Je Tvůj život nákladný?

Tak normálně. Nakupuju v sekáčích. Fajn, někdy se dost utrhnu a naopak utratím hrozně peněz za nějaké nové věci. Nejradši dávám peníze do tetování, piercingů a taky do kvalitní kosmetiky. Kupuju si jen takovou, která je šetrná k přírodě a nebyla testovaná na zvířatech. A každý by měl. Taky dost peněz utratím za cestování. Jinak třeba byt máme vybavený z bazarů a antiků. Naši předělávali dům po babičce, takže tam mám hodně tohohle retro nábytku. Ale mám ráda spíš minimalismus, ne plno nábytku a vybavení. No a to bylo vlastně skoro zadarmo.

A co ty kavárny a snídaně?

Ok, to je celkem drahé. Ale zas tolik nejím, stačí mi velká snídaně nebo brunch a pak až malá večere. Taky jsem vegetariánka a snažím se jíst i vegansky, takže si radši priplatím za kvalitní zeleninu a jiné suroviny, které svou existencí neubližovaly přírodě. No a alkohol skoro nepiju, takže za párty moc neutratím.

...

Co posloucháš?

Hudba je neustálý doprovod mého světa. Kdybych to měla všechno vyjmenovat, budeme tu hodně dlouho. Taky pořád něco objevuju, mám na to nejrůznější aplikace. Hlavně

Spotify, AppStore a Deezer. Ale třeba Aurora, Caro Emerald, Kodaline, Sun Glitters, Florence...

To máš z letošních Colours asi radost...

Jo. Ale hodně toho poslouchám už dlouho. Ale je fakt, že když škrtneš nějaké mainstreamovější a české taháky z tohoto festivalu, je to dost můj šálek kávy.

A co Creepe Teepee?

To je skvělej festival. Ale moc se tam nedostanu, byla jsem dvakrát. Ta hudba je divná, hodně divná. Ale dobře divná. Baví mě hlavně modely, který tam vidíš, já jsem mezi nimi tuctová a nezajímavá holka. Ale pořád bych v takhle ujetém světě žít nechtěla.

Takže západní společnost, kterou vede mainstream je fajn?

Jo, vlastně to tak asi má být. I když je hodně co zlepšovat.

...

Kdo je ukázkový hipster? Nějaká celebrita?

No, tak třeba všichni ti muzikanti, co poslouchám. Třeba novináři, filmáři. Všichni lidi z FAMU. Ale taky třeba Natalie Portman nebo Jared Leto.

Příloha č. 5: Rozhovor II

Štěpán, 23 let

Štěpáne, jsi hipster?

Nejsem.

A zařadil by ses do nějaké subkultury? Jak by ses definoval?

Jsem zvláštní. Celkem cílevědomý. Zajímavý. Trochu ztracenec. Na okraji společnosti. Možná trochu beatník 21. století. Jsem romantik. Milující, ale musím mít koho. Trochu se asi hledám, jsem jakoby vykořeněný a možná až moc urputně hledám půdu, do které bych mohl být vsazen. Nevěřím si, ale v některých situacích zdravě ano.

Jak se oblékáš?

Elegantně, někdy možná staromódně, ale je to retro. Moc oblečením nechci vystupovat z davu, ale ponožky do sandálů a rejoycky bych si nikdy neoblékl. Mám rád uhlazený styl, košile, úzké džíny. Ale ne vysloveně džegíny. Botasky. Vše jednoduché, kvalitní, neobnošené. Možná jsem trochu jako nerd. Vlastně možná i trochu jsem nerd, i když takový nechci být. To je možná můj problém s identitou.

Máš problém s identitou?

Ano, i když se to hodně zlepšuje. Než jsem přišel na vysokou školu z malé vesnice od Zlína, bylo to hodně špatné. V Praze jsem si našel přátele, kteří jsou sice trochu jiní než já, ale hodně si rozumíme. Také je dobré, že jsem odešel z rodinného hnízda, bylo to ubíjející. Schovával jsem se na různých sociálních sítích, psal blogy a podobně. Potřeboval jsem někde sdílet svou identitu. To, že jsem gay, že jsem jiný a nenacházím v nikom

pochopení. Teď je to už úplně jiné, někdy беру svou orientaci dokonce jako výhodu. Jsem jiný a to je v dnešní době dobře.

...

Pracuješ někde?

Pracuji, ale výdělků mám minimální. Prioritou je pro mne studium. Snažím se dostat na různé stáže.

V jakém odvětví?

V médiích. Mým snem je pracovat v Českém rozhlase. Později v nějakém britském radiu. BBC...

Jaké stáže jsi absolvoval?

PRESSpektivy v Rozhlase, následně ještě jednu. Pár dní jsem měl dělat runnera u filmu, ale to pro mě není. Snažím se o další, tak uvidíme.

...

Co děláš ve volném čase?

Jsem rád sám. Pořád píšu na různé blogy, hodně mi zabere škola, přemýšlím... Mám pár přátel, kteří mi rozumí, jsou to většinou dívky. Všechny jsou zvláštní, mají krásnou duši, můžeme spolu mlčet. I když to se moc často nestává. Trávíme spolu hodně času.

Bydlíte blízko sebe, že?

Ano, s jednou jsme dokonce spolubydlíci.

Vím, že bydlíte na Letné. Zkus mi popsat váš byt, svůj pokoj.

Na svůj pokoj jsem hodně hrdý. I když je v něm levný nábytek a je ho málo. Zařídil jsem si ho přesně podle sebe. Máme vysoké stropy, skvělé zrekonstruované parkety, pokoje jsou velké, světlé. Byla by škoda zahlcovat je spoustou nábytku. Mám tam stůl, který je sestaven z desky a nohou samostatně, postel, která obnáší jen matraci, pár židlí nebo sedáků. Jeden například z basy od Pepsi s deskou. Němého sluhu, věšák na ramínka s oblečením... Víc nepotřebuju, je to vzdušné, spíše dřevo, světlé.

Co doplňky?

Mám zdi plné fotografií s kamarády, také svých fotografií... Různých plakátů nebo pohlednic s duší, mám tam i nějaké texty nebo citáty. Něčeho, co mě zaujalo a pomáhá mi v životě. A pár květin. Třeba i oblečení na ramínkách jsou doplňky.

Když jsme zase u toho oblečení, ještě se zeptám, jestli máš nějaké věci ze secondhandů.

Mám, ale sám jsem si to nekupoval. Buď od kamarádek nebo od matky. Ona je taková alternativní, vede lesní školku a tak. Ale jsou to hezké věci, všechno sedí do mého stylu.

...

Chodíte sem s přáteli často? (na náplavku)

Výjimečně. Je to tu často přeplněné. Dříve jsme sem chodili hodně, ale hledáme nová, klidnější místa. Maximálně na nějaké speciální akce.

Jako třeba?

Bývají tu akce Radia Wave. Nebo občas na farmářské trhy.

A co Café V lese?

Jeho začátky jsem nestihl, ještě jsem nežil v Praze. Teď je to zase moc hektické místo. Jsem raději sám doma, než abych se tlačil se spoustou lidí u baru. I když jsou třeba milí.

...

Jsou tví přátelé hipsteři?

Já nevím. Podle tebe asi ano, tohleto škatulkování nemám rád. Kdo to je? Každý, kdo se trochu liší a není metalista? I pankáčům se někdy říká hipsteři. Tohle nemám rád a nechápu ty definice.

A uznáváš, že existovala subkultura například hippies?

Nevím. Možná. Byla to nějaká nová vlna mladých lidí. Hipsteři tu byli už někdy po válce. Co jsou tihle hipsteři? Reinkarnace?

Možná. Možná se jimi inspirovali. Navazují na ně. Možná shoda názvů...

Pojďme si říci, že existuje určitá skupina mladých lidí, kteří opravdu hipstery jsou. Patřili by do ní pravděpodobně i tví přátelé. Je to prostě definice určité společenské skupiny mladých.

Jaký na ně máš názor?

Myslím, že jde mnohdy o kvalitní osobnosti. Často to jsou umělci, filmaři, grafici, architekti, pořádají koncerty, hudební nebo filmové festivaly, možná i lidi od divadla. Často pracují v nezávislých nebo alternativních médiích.

Ano, třeba Radio Wave je protkané hipstery. Dokonce takovými těmi vzorovými. Těmi z první generace současných hipsterů. Nemyslíš?

To je zase ono. Pokud je někdo zajímavý, nechce se hlásit do středního proudu, je hipster?

No, vlastně ve zjednodušené definici jo.

Ah... Dobře, jsou to hipsteři. Ale nechci, aby to znělo jako nějaká nadávka.

V tom je právě problém téhle subkultury. Svou ironií ironizuje i sebe sama, a potom se s ní nechce nikdo ztotožňovat...

... hm, taky si myslím, že hipsteři jsou starší než my. Ty jsi hipsterka. Nás tenhle boom už minul. Už je normální, že každý z naší generace dělá, co chce.

Můžeš po téhle naší rozmluvě jmenovat nějakého hipstera, který je veřejně známý?

No, tak třeba z těch lidí kolem rádia Šimon Holý, Anita Krausová. Nebo Veronika Ruppert. Lidi od filmu. Například Bohdan Bláhovec...

...

Jakou hudbu posloucháš?

Pust si Wave nebo Radio 1. To britské myslím. Ale mám rád takové elektronické divnosti. A taky hudbu, která je nějak genderově podpůrná. Třeba Antonyho Hegartyho, Patricka Wolfa... Ale taky úlety, jako je třeba ČokoVoko.

A nemáš rád jejich hudbu spíše kvůli jejich osobnosti?

Možná. Je to fůze. Díky jejich osobnosti dělají takovou hudbu, která mi je blízká. Něčím těžkým si prošli, na svět koukají trochu jinak.

...

Jaké využíváš sociální sítě?

Hodně... Snapchat, Twitter, Facebook, různé blogy, Youtube, Instagram. A taky nějaké aplikace pro gaye. Ale ty jsou takové roztráštěné a hodně se to mění.

Hledáš si tam partnera?

Taky. Ale to asi není hlavní účel. Poznávám tam i gaye, o kterých rovnou vím, že nejsou můj typ. A taky je tam hodně mých přátel. Nebo spíš známých tedy.

Příloha č. 6: Rozhovor III

Eliška, 26 let

Elo, jsi hipsterka?

Haha, samozřejmě, že ne. Takže jo. Ale nejsem taková ta pravá hipsterka.

Proč?

Třeba nemám iPhone.

Myslíš, že je potřeba tenhle mobil?

Jo, spoluvytváří ten status. Emař má patku, hipster iPhone.

Mně se jako hipsterka i bez Applu jevíš.

Jo? No, jenomže já to mám tak nějak jinak. Neříkám, že nemám jediný atribut hipstera, ale... Zní to namyšleně, když řeknu, že jsem byla hipsterka dávno před tím, než jsme pro to vůbec měli pojmenování?

Ne. ale řekni mi o tom víc.

Noo, tak já si myslím, že mě nejvíc formoval gympl. Chodila jsem na Pražáčku. To je výtvarnej gympl. A hrozně nás tam nechávali žít. Aby se projevily naše osobnosti a podobné bláboly. On vlastně celý ten gympl byl plný hipsterů. Jo, polovina lidí hrála v kapele, taky jsme samozřejmě malovali, že jo, dělali různé projekty, akce, zasahovali do veřejného prostoru, točili filmy, osvětu. Všichni byli intelektuálové, chodili do Aera, nosili sáčka přes mikiny, věci ze sekáče, kouřili, byli vegetariáni, byli extrémně benevolentní ke všemu odlišnému až divnému. A kdo tam s tímhle nepřišel, naučil se to. Moje nejlepší kamarádky byly blondatá růžová barbínka, metalistka a brutální dredačka, která chodila na technoparty. Všichni jsme si tam tak krásně koexistovali, bylo tam hrozně moc obrovských osobností, který by se normálně možná vůbec nesnesly. A my jakoby museli.

A bylo to super a musím říct, že gympl byl prostě nejpříjemnější období mého života. Právě kvůli té atmosféře, která tam vládla.

Co učitelé?

Většina, nebo aspoň jsme jako třída měli štěstí na většinou skvělé učitele, i když výjimky se taky našly, nás v tadyté jedinečnosti podporovala. Sami byli dost naši mentoři. Takový hipstři. Hipíci...

A z Vás všech se stali hipsteři?

No, jasně, že ne ze všech. Technařka je technařka, i když taková umírněnější, a z metalistek se staly buď takové středoproudové holky nebo tam máme jednu burlesku. To je zvláštní, že nezůstali u toho svého stylu, i když byly na tom gymplu hrozně vyhraněné. Hudbou, oblíkáním i volným časem a přístupem ke všemu. Ale ze spousty lidí jsou hipstři. Hrozně moc lidí odtamtud šlo na nějaké výtvarné školy, i na AVU, UMPRUMku, nějaké ilustrace, šperkařství, fotky, taky hrozně moc na architektury, hlavně do Liberce, tam je ta architektura taková kreativnější. Aspoň se to říká a spolužáci mi to potvrzují. To hipstři dost jsou. No a pak taky šli na FAMU nebo tu filmovku do Písku. A ten zbytek na humanitní školy. Fildy, nějaké produkce, mediální studia a tak. Strašně moc lidí, když to umění netvoří, tak se ho stejně nějak dotýká. Dělají filmové festivaly, různé píárka kulturním akcím, neziskovkám... Taky si strašně moc lidí přivydělává v kavárnách a když tam zrovna nepracuje, tak se tam povalují. A zajímavý je, že hrozně málo z nás, ze třídy, nějakou školu dokončilo. To už jsme z gymplu sedm let. Asi v sobě máme to bohémství a nějak se nám nechce...

Co dělá hipstera hipsterem?

Hm... Myslím, že třeba to, že popírá, že je hipster. Haha. Ale asi nějaké pozérství, bohužel. Že se hrozně snaží o nějakou nahodilost, která je ale nucená.

Takže neexistují hipsteři, kteří to v sobě mají nějak přirozeně?

Mám pocit, že to potom už nejsou hipsteři. Ale otázkou je, jestli to vnímá i to okolí. Že to maj přirozeně. Tak třeba já. Asi si o mně můžeš myslet, že jsem hipster. Protože chodím na výstavy, na koncerty hudby, která není pro ty masy, třeba maluju, recykluju oblečení, nemám ráda přílišnou spotřebu, zajímám se o práva různých menšin, spoustu let jsem byla vegetariánka, snažím se jíst aspoň trochu zdravě, mám ráda lokální potraviny, ale i celkově výrobu, ráda cestuju. Vysedávám v kavárničkách a hledám místa s geniem loci, vždy jsem četla Kafku, Kunderu a Malého Prince. Jenomže tohle mám v sobě třeba 15 let. ... a nejsi hipsterka?

Asi jsem, ale nedělám tyhle věci pro nějakou image. Dělala jsem to vždy. Máma je ekolog, takže nějaký ohled ke spotřebě bylo doma to nejpřirozenější. Navíc jsme neměli moc peněz, takže máma nakupovala v sekáči, hodně zavařovala, spotřebovala i nespotřebitelné a využila i nevyužitelné. Třeba ten pořad... s Winterovou a Rybovou...

Herbář.

Jo, Herbář. Tak to jsou hipsterky nejvyššího kalibru. Dělaj med z pampelišek a domácí mazání. Tak takováhle domácí produkce se u nás dělá celkem často. Teď to hltaj takové ty DIY hipsterky a pak fotěj na Instáč.

Takže hipsterství je přežitek?

No, trochu jo. Mně se nelíbí, když to někdo dělá jen proto, aby vypadal. Když si hipstr koupí zrepasovaný kolo za patnáct tisíc. A pak kluk z vesnice prostě na tom Favoritu, kterej si sám opravil, normálně jezdí a pořizovací cena byla pětistovka. Nelíbí se mi na tom to pozérství.

A vidíš na tom něco pozitivního?

Jo, jasně. Nějak se dostává do povědomí ten environmentální přístup. Lokální firmy. Ale myslím, že by hipstera nenapadlo chodit, nakupovat, někde, kde to zrovna není cool. Třeba na Břevnově je superkrásný uberhipsta zelinářství. Aspoň to jsem si říkala, když jsem tam vkročila. Ale víš, proč nebylo?

No...

Protože tam stála cibule jako cibule a jabka jako jabka. Ne jako pozlacený jabka s briliantovou šťopkou. Ty hipsterský obchůdy a bistríčka jsou mnohdy naleštěná bída. Co se produktů týče. Nebo co já vim. Naše maso je super, řezník Kšána taky. Ale stejně fajn uzenářství je kousek odtamtud – v Perlovce. Jsou tam báby v bílejch halenách a nepotřebujou se s tebou vykecávat o tom, na jakou akci tu šunku od kosti zrovna potřebuješ. Prostě makaj, protože je to jejich práce a další lidi chtěj taky buřta. Už asi sto let. Ale třeba to břevnovský zelinářství. Tam normálně prodává skvělejš pan majitel, hlídá si obchod, povídá si s lidmi, doporučuje, všichni prodavači mají stejnou stylovou zástěru a ovoce a zelenina je v dřevěných přepravkách. Ono to totiž jde i bez toho, aby sis koupila jabko za třicet jen proto, že se na tebe prodavač usměje.

Takže ti vadí vysoká cena, a která z hipsterství pramení?

Já nevím. Možná. Asi se mi nelíbí, že hipsteři upozorňují na to, že jsou něco spešl a pokud chceš být taky hipster, musíš si připlatit. Je to takový zbytečný hype. A v Praze se uchytil, protože tu je trochu jiná životní úroveň než jinde v Česku.

...

Kdo je prototypem hipstera?

U nás?

Například.

Tak třeba ta Wintrovka. Kterou jsme my, co to hipsterství nějak fakt žijem, haha, znali už dávno před Herbářem. Protože Ekstáze svatý Terezy, že jo! No a pak Kobza. A Tomáš Třeštík! Ale ten asi taky není úplně hipster, je to komerčňák. A moc ho nese*e, co si kdo myslí. Oni všichni tihle tři vlastně nejsou hipstři. Jsou dost starý. Jsou to vlastně takový modly hipsterů, ale sami jsou prostě nějak vzdělanější, uvědomělejší, vnímaj věci kolem sebe, jsou z toho uměleckého světa...

...

Kde bydlíš?

No vidíš, to je vlastně další důležitý znak toho, že nejsem hipsterka. (smích) Už jsem se po Praze stěhovala asi osmkrát, ale nejbliž centru jsem bydlela na Invalidovně. A dávno před tím, než se z Karlína začla stávat prominentní čtvrť. A taky v Dejvicích teda, ale to stejně tak není hipstaoblast. Pak jsem pět let bydlela na sídlišti v Krči. Ano, samozřejmě, žádná hipsteřina. A teď bydlím... Let- -?

No Letná asi ne...

Jistě, Letňany. Nový sídliště, v polích... Žádný tramvaje, na kole bych to do centra asi těžko dala.

Takže nový panelový dům?

No jasně, vrchol nechutného konzumu.

Jak se ti tam líbí?

Nó, tak nebudem si hrát na to, jak je to super. Absolutně nechápu, koho to tam, no, proč se tam tolik lidí stěhuje a berou to jako vrchol luxusu nebo nějakého dokonalého bydlení.

Proč tam tedy bydlíš?

Zavála mě tam trochu náhoda, můj sen jsou Vinohrady. Starší činžovní dům, se dvorem, vysoké stropy, duch místa... Tohleto je bydlení s klukem. A je to složitější, ani jeden z nás z typu toho bytu nejsme nadšení, už vůbec ne z lokality. Ale zvykáme si.

Jak to máte zařízené?

No, to je ta legrace! Jsme až moc pečliví, nad každou židli přemýšlíme měsíce, takže i po roce je to dost nedodělané a nezabydlené. Ale ten byt, ať je v paneláku, vypadá spíš jako nějaký industriální mezonet. Odhalený trubky, retro lustry, čistý linky, stříbrná zeď, dřevěná podlaha, postel z palet. No, je to hipsteřina. Brutální.

Příloha č. 7: Rozhovor IV

Anna, 25 let

Jsi hipsterka?

Ne. Nemyslím si to, nemyslím si to.

A uráží Tě, když Tě někdo nazve hipsterkou?

Myslím si, že ne úplně.

Ale říkáš lidem, že nejsi.

Říkám, že nejsem. A když mi to někdo řekne, beru to jako srandu.

A existují vůbec hipsteři?

Jo.

A myslíš si o svých kamarádech, že jsou hipsteři?

O některých možná jo. Asi jich není vysloveně hodně, ale jsou mezi nimi i hipsteři.

A myslíš si i teď, že nejsi hipsterka?

No... (smích)

Kdyby ses někde potkala, jak by ses hodnotila?

No... řekla bych, že jsem hipsterka. Už kvůli svým velkým brýlím s tlustými obroučkami a asi i oblečení a tak.

Nahlížíš na hipstery pozitivně nebo negativně?

Myslím si, že v něčem je to dobrý. Třeba co se jídla týče. Že třeba přemýšlí nad tím, co a kde si kupují a co jedí. A myslím si, že v otázkách ekologie jsou jako na správný cestě.

...

Kde, Aničko, nakupuješ?

Různě. Snažím se kupovat levnější věci. Takže takový haemka a céáčka. Protože tam mají obyčejné věci, které se dají dobře kombinovat. Potom dost často na internetových bazarech, občas zajdu i do sekáče a dost často vytáhnu doma ze skříně i nějaký starý věci. Třeba po mamce nebo třeba i po dědovi.

Kupuješ si někdy i něco velmi drahého? V buticích?

Na botech nešetřím...

Sleduješ módní trendy?

Ne že bych sledovala nějaké módní blogy nebo něco takového, spíš koukám, co nosí lidi na ulici a jak vypadají.

A jaký styl oblékání preferuješ?

Záleží na události, ale ten běžnej styl... Jo, asi jo, asi jsem hipsterka, nosím ten styl.

...

Kde, Aničko, bydlíš?

Bydlím na Pohořelci. Respektive je to Břevnov. V bytě... Ve starym bytě, v baráku z roku 1905.

A jak ho máš zařízený?

No, zařídila jsem si ho věcma z bazaru, některý věci jsou z Ikey. Hlavně doplňky, lampičky, zařízení do kuchyně. Ale dost jsem nad tím zařízením přemýšlela a chtěla jsem, aby tam všechno fungovalo společně a bylo výjimečné. Nešlo jen o nějakou funkci a nízkou cenu.

...

Kde si myslíš, že je světová metropole hipsterů?

No, když odejdu z pražský náplavky, tak to bude asi Berlín. Což je vtipný v tom, že tam příští semestr jedu na Erasmus. Ale nepřemýšlela jsem nad tím, že to je metropole hipsterů, ale proto, že jednak se mi hodila německy mluvící země, a říkala jsem si, že když už pojedou do zahraničí, že by to chtělo nějaký větší město než je Praha. Takže ten Berlín se tak nabízel. No a pak je tam strašně moc kulturních možností, spousta studentů a spousta mladejch lidí. Třeba když jsem se rozhodovala mezi Berlínem a Vídní, tak jsem

si říkala, že Vídeň je město důchodců, takže ten Berlín by byl asi jako lepší.

...

Ty jsi z východních Čech...

Ano...

Myslíš si, že v menších městech než je Praha, třeba v Chrudimi, nebo v Pardubicích, nebo ve Slatiňanech, jsou hipstři? A je jich poměrově stejně jako třeba tady v Praze?

Jestli tam jsou, tak to jsou lidi, kteří bydlejí nebo studují v Praze. Ale rozhodně jich je méně než tady.

...

A co Brno?

To nedokážu říct, protože... Já myslím, že Brno se snaží ve všem přiblížit Praze, což nevím, jestli není názor jen hipsterského Pražáka. Ale v Brně jsem poslední roky mockrát nebyla, tak to neumím moc posoudit. Ale rozhodně se jich tam bude srovnávat víc než třeba v těch Pardubicích a tam jich bude víc než třeba v Chrudimi.

A jak dlouho myslíš, že je tu ten hipster trend?

Podle mě tak čtyři roky.

Že je to masovou záležitostí?

Já myslím, že před těmi čtyřmi lety mi přijde, že se hipster říkalo někomu jinému. Nebo jinak vypadal. Říkalo se hipster o lidech, který vypadají jinak než vypadají dnes. Třeba se říkalo, že nosej otrhaný kalhoty... Nebo rozdíl mezi hipsterem a bezdomovcem je ten, že hipster má iPhone a bezdomovec má nějakou Nokii starou, že hipster má kávu ze Starbucksu a bezdomovec kávu nemá... Přitom v dnešní době hipster do Starbucksu moc nepůjde. A když, tak aby ho asi nikdo neviděl. Nevím, nevím... Myslím si, že hipstři chodí spíš do takových těch kavárniček, kde mají různé speciality – jednak kávový, jednak právě i gastro.

A chodíš do takových kavárniček?

No, vzhledem k tomu, že jsem dost dlouhou dobu trávila v centru, v tom historickém centru okolo Staromáku, Národky a Pavláku, Míráku, tak si myslím, že možná i jo. Ale já bych to neoznačila za hipsterský kavárny, označila bych to za kvalitní kavárny.

...

Jak trávíš den?

Jdu do školy, pak si zařizuji věci, co potřebuju a večer, pokud nemám nějak moc povinností, tak se snažím trávit s přáteli.

A kde?

No, je to buď nějaká hospoda nebo kavárna, klub, nebo nějaký takový zařízení, popřípadě

je to nějaký koncert. Nebo divadlo občas, i když na to teďka není moc čas. Ale většinou někam chodím, nejsem doma.

Když jsme u těch koncertů, myslíš, si, že hipsteři mají vyhraněný hudební vkus?

No, tak co je tak obecně známo o hipsterech, že neposlouchaj hudbu pro masy a že se snažej hledat dost nemainstreamové skupiny nebo interprety celkově. Což já z velké části taky dělám, ale otázka je, proč. Jako...občas si poslechnu i tu hudbu pro masy. Asi teda doma, ne že bych šla na nějaký popový koncert. Abych se odreagovala, trsla nebo třeba zacvičila.

Jací jsou tví oblíbení hudební interpreti?

Tak to by bylo...Bonobo...potom...no...

Co třeba posloucháš, když cestuješ MHD?

No, poslouchám různé mixy. Ale většinou styl indie. I když ty interprety moc neznám, protože třeba Youtube mi ty písničky hledá sám. Takže z toho si pak tvořím playlisty.

...

Jaké využíváš sociální sítě?

Jen Facebook, Instagram a Youtube.

Pracuješ?

Mám brigádu.

A plošně hipsteři?

Přijde mi, že většinou ty hipsteři jsou umělci. Nebo minimálně smaozvaní nebo duší nebo něco takovýho. A podle mě, pokud nemají nějaký dobrý zázemí, nebo tak, tak pracovat musej. Ale myslím, že v tý subkultuře najdeme i lidi, kteří jsou silně podporovaní rodiči. Ale i takoví, kteří si ty peníze musí vydělat. A možná i proto si kupujou věci z druhý ruky. Možná to fakt vzniklo z toho, že neměli peníze. Celej ten jejich styl. Že to těm ostatním, který měli peníze, přišlo hezký, tak se podle nich začli formovat. Ale nevím, jestli to tak opravdu vzniklo. Ale myslím si, že v tý skupině jsou i lidi, kteří se za hipstery považujou a označujou, tak že si kupujou i drahý věci. Tak ono to často i vypadá hipstersky, i když je to hodně drahý. Obnošený vzhled a tak.

...

Kdo tě napadne jako hipsterský vzor?

Jenovéfa Boková, nevím proč. Ale ta asi bude.

...

Máš přítele?

Nemám. Ale asi hledám nějaký dlouhodobý vztah, chci mít rodinu, těším se na to. Ale teďka pojedou pryč, tak netlačím moc na pilu. Stejně tak se tomu samozřejmě nebráním.

Máš mezi svými kamarády gaye nebo lesby?

Jo, vlastně mezi mými kamarády je docela dost gayů. Všichni jsou to super lidi... Ale asi nikdo z nich vlastně není hipster.